

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ЛІКВІДНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу групи 472-3
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Демцун Валентин Русланович_____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Марусяк Наталія Леонідівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні основи оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства	6
1.1. Економічна сутність платоспроможності та ліквідності підприємства	6
1.2. Методичні підходи до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства	11
1.3. Фактори впливу на рівень платоспроможності та ліквідності в сучасних умовах господарювання	15
Розділ 2. Оцінка платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	20
2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства	25
2.2. Оцінка складу майна та його впливу на ліквідність та платоспроможність підприємства	31
2.3. Аналіз ефективності діяльності підприємства	38
Розділ 3. Напрями підвищення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	45
3.1. Удосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями підприємства	45
3.2. Шляхи забезпечення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	49
Висновки	55
Список використаних джерел	61
Додатки	

ВСТУП

У сучасних умовах господарювання ефективне функціонування підприємств значною мірою залежить від їх здатності своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та підтримувати належний рівень ліквідності активів. Загострення конкуренції, нестабільність економічного середовища, інфляційні процеси, воєнний стан в Україні, коливання валютних курсів та зростання фінансових ризиків висувають підвищені вимоги до системи управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. За таких умов особливої актуальності набувають питання оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств, оскільки саме ці характеристики відображають їх фінансову стійкість, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість та здатність забезпечувати безперервність господарської діяльності.

Платоспроможність і ліквідність є одними з найважливіших показників фінансового стану підприємства. Вони характеризують можливість своєчасного та повного виконання поточних і довгострокових зобов'язань за рахунок наявних активів та грошових ресурсів. Недостатній рівень ліквідності може призвести до виникнення фінансових труднощів, втрати ділової репутації, зниження конкурентоспроможності та навіть загрози банкрутства. Водночас надмірна ліквідність також не є позитивним явищем, оскільки свідчить про неефективне використання фінансових ресурсів та втрату потенційного прибутку. Саме тому дослідження сучасних підходів до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх підвищення є важливим науковим і практичним завданням.

Теоретичні та прикладні аспекти оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств знайшли широке відображення у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Значний внесок у розвиток теорії фінансового аналізу та фінансового менеджменту зробили такі українські науковці, як І. Бланк, Т. Мулик, Т. Мельник, А. Поддєрьогін, О. Ситник, О. Терещенко, Л. Лігоненко,

М. Білик, та інші. У працях зазначених авторів розкрито економічну сутність платоспроможності та ліквідності, методичні підходи до їх оцінки, а також особливості управління оборотними активами та зобов'язаннями підприємств. Водночас динамічність сучасного економічного середовища потребує подальшого вдосконалення методичних підходів до оцінювання фінансового стану та пошуку нових шляхів забезпечення платоспроможності підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад та методичних підходів до оцінки платоспроможності й ліквідності підприємства, проведення аналізу їх стану на прикладі ТДВ «Чернівецький хімічний завод» та розробка практичних рекомендацій щодо їх підвищення.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання** дослідження:

- розкрити економічну сутність платоспроможності та ліквідності підприємства;
- дослідити сучасні методичні підходи до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства;
- визначити фактори впливу на рівень платоспроможності та ліквідності в сучасних умовах господарювання;
- надати фінансово-економічну характеристику ТДВ «Чернівецький хімічний завод»;
- здійснити оцінку складу майна підприємства та його впливу на ліквідність і платоспроможність;
- проаналізувати ефективність діяльності підприємства та її вплив на фінансовий стан;
- обґрунтувати напрями вдосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями підприємства;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Об'єктом дослідження є платоспроможність та ліквідність ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів оцінки й забезпечення платоспроможності та ліквідності підприємства.

Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, фінансів підприємств, фінансового аналізу та фінансового менеджменту. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема методи аналізу і синтезу, порівняння, групування, узагальнення, коефіцієнтного аналізу, економіко-статистичні методи, табличний і графічний методи подання інформації.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, монографії, статті у фахових виданнях, статистичні матеріали, офіційні дані державних органів влади, фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 роки.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій щодо вдосконалення управління оборотними активами, поточними зобов'язаннями та грошовими потоками для підвищення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 65 сторінок друкованого тексту. Робота містить 11 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел із 41 найменувань та 3 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність платоспроможності та ліквідності підприємства

У сучасних умовах господарювання важливими характеристиками фінансового стану підприємства виступають його платоспроможність та ліквідність. Посилення конкуренції, нестабільність ринкового середовища, інфляційні процеси, воєнний стан та обмеженість фінансових ресурсів зумовлюють необхідність постійного контролю за здатністю суб'єкта господарювання своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Саме тому оцінка ліквідності та платоспроможності є одним із ключових напрямів фінансового аналізу підприємства, що дозволяє визначити рівень його фінансової безпеки, стабільності та перспектив розвитку. Сучасні дослідження підтверджують, що управління ліквідністю та платоспроможністю є важливою складовою фінансового менеджменту підприємства та визначає його конкурентоспроможність і інвестиційну привабливість.

У сучасній економічній літературі поняття ліквідності та платоспроможності підприємства трактуються неоднозначно. Незважаючи на тісний взаємозв'язок цих категорій, серед українських науковців існують різні підходи до визначення їх економічної сутності, що свідчить про наявність наукової дискусії щодо змісту та співвідношення зазначених понять.

Так, О. Лопатовська та О. Гаєвська розглядають ліквідність як здатність підприємства своєчасно перетворювати активи у грошові кошти для погашення поточних зобов'язань[17]. При цьому автори наголошують, що ліквідність є передумовою забезпечення платоспроможності, а управління цими характеристиками повинно здійснюватися комплексно в системі фінансового менеджменту підприємства. Науковці підкреслюють, що

платоспроможність є результатом ефективного управління ліквідністю та фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання.

Інший підхід представлений у дослідженні Л. Горулько та Ю. Тютюнника, які вважають, що ліквідність характеризує потенційну можливість підприємства здійснювати розрахунки за рахунок наявних активів, тоді як платоспроможність відображає реальну здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання у конкретний момент часу [11]. Таким чином, автори фактично розмежовують ці поняття за критерієм потенційної та фактичної можливості здійснення платежів.

Т. Мулик, Л. Гуцаленко та Я. Мулик розглядають ліквідність і платоспроможність не лише як показники фінансового стану, а як об'єкти управління, що потребують належного обліково-аналітичного забезпечення в умовах цифровізації економіки [23]. На їхню думку, ліквідність відображає якісну характеристику структури активів підприємства, тоді як платоспроможність характеризує кінцевий результат управління фінансовими потоками та зобов'язаннями.

Ю. Нікольчук, О. Лопатовська та К. Пономарьова акцентують увагу на тому, що платоспроможність є більш широкою економічною категорією порівняно з ліквідністю. Науковці стверджують, що підприємство може бути ліквідним у короткостроковому періоді, але водночас мати проблеми із загальною платоспроможністю через надмірне боргове навантаження або незбалансовану структуру капіталу. Відповідно, ліквідність вони розглядають як складову загальної системи забезпечення платоспроможності підприємства [29].

Певної уваги заслуговує також позиція Д. Даник, яка наголошує на необхідності чіткого розмежування понять «ліквідність» і «платоспроможність». Авторка зазначає, що ліквідність характеризує ступінь покриття зобов'язань активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення боргів. Натомість платоспроможність визначає наявність у підприємства достатнього обсягу грошових ресурсів для

здійснення платежів у визначений момент часу. На думку дослідниці, ототожнення цих понять є помилковим, оскільки вони характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства[5].

У сучасних дослідженнях також простежуються різні підходи до питання співвідношення ліквідності та платоспроможності. Частина вчених вважає ліквідність складовою платоспроможності, тоді як інші, навпаки, розглядають платоспроможність як наслідок достатнього рівня ліквідності. Зокрема, О. Лопатовська та О. Гаєвська доводять, що саме ліквідність створює передумови для забезпечення платоспроможності підприємства[16]. Натомість Ю. Нікольчук та співавтори відстоюють позицію, відповідно до якої платоспроможність є ширшим поняттям, що включає ліквідність поряд із фінансовою стійкістю, прибутковістю та ефективністю управління капіталом[29].

Отже, аналіз сучасних наукових підходів дозволяє зробити висновок про відсутність єдиного трактування економічної сутності ліквідності та платоспроможності підприємства. Водночас більшість українських учених погоджуються, що ці категорії є взаємопов'язаними характеристиками фінансового стану підприємства. На нашу думку, ліквідність доцільно розглядати як здатність підприємства трансформувати активи у грошові кошти для погашення поточних зобов'язань, тоді як платоспроможність слід визначати як спроможність підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати всі свої фінансові зобов'язання у коротко- та довгостроковій перспективі. Такий підхід дозволяє найбільш повно відобразити сутність зазначених економічних категорій та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства.

Ліквідність є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства, оскільки відображає ступінь покриття поточних зобов'язань оборотними активами. У широкому розумінні ліквідність характеризує здатність підприємства швидко мобілізувати необхідні фінансові ресурси для здійснення розрахунків. При цьому ліквідність може розглядатися як на рівні

окремих активів, так і на рівні підприємства в цілому. Ліквідність активів визначається швидкістю їх перетворення в грошову форму, а ліквідність підприємства характеризує його загальну здатність забезпечувати своєчасне погашення поточних зобов'язань.

Особливе значення ліквідність має для забезпечення безперервності операційної діяльності. Недостатній рівень ліквідності призводить до виникнення дефіциту грошових коштів, затримок у розрахунках із постачальниками та працівниками, порушення договірних зобов'язань і зниження ділової репутації підприємства. У довгостроковій перспективі це може стати причиною погіршення фінансової стійкості та втрати конкурентних позицій на ринку.

Платоспроможність підприємства є ширшим поняттям порівняно з ліквідністю. Вона відображає не лише можливість виконання поточних зобов'язань, а й здатність підприємства розраховуватися за всіма своїми борговими зобов'язаннями у визначені строки. Платоспроможність характеризує фінансову надійність підприємства та його спроможність функціонувати без загрози банкрутства. На відміну від ліквідності, яка переважно оцінюється у короткостроковому періоді, платоспроможність охоплює як короткострокову, так і довгострокову перспективу розвитку підприємства.

Науковці наголошують, що ліквідність і платоспроможність перебувають у тісному взаємозв'язку [35;36;37]. Достатній рівень ліквідності є необхідною умовою забезпечення поточної платоспроможності підприємства. Водночас висока ліквідність не завжди свідчить про належний рівень платоспроможності, оскільки підприємство може мати значний обсяг короткострокових активів, але водночас бути перевантаженим довгостроковими боргами. Тому для об'єктивної оцінки фінансового стану необхідно комплексно аналізувати як показники ліквідності, так і показники платоспроможності та фінансової стійкості.

В економічній літературі виділяють кілька видів ліквідності. Насамперед розрізняють ліквідність активів, ліквідність балансу та ліквідність підприємства. Ліквідність активів характеризує швидкість їх перетворення на грошові кошти. Ліквідність балансу визначається ступенем відповідності між строками перетворення активів у грошову форму та строками погашення зобов'язань. Ліквідність підприємства відображає його загальну здатність підтримувати необхідний рівень платіжних засобів для здійснення господарської діяльності[35].

Важливим фактором забезпечення платоспроможності та ліквідності виступає ефективне управління грошовими потоками. Саме рух грошових коштів забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань та підтримання необхідного рівня фінансової стійкості. Недостатність позитивного грошового потоку або його нерівномірність можуть спричинити втрату платоспроможності навіть за наявності значного обсягу активів. У зв'язку з цим сучасні підходи до управління фінансами підприємства передбачають комплексний аналіз грошових потоків як важливого інструменту підтримання ліквідності та платоспроможності.

На рівень платоспроможності та ліквідності впливають численні внутрішні та зовнішні фактори. До внутрішніх факторів належать структура активів і капіталу, обсяг дебіторської та кредиторської заборгованості, ефективність управління оборотними активами, рівень прибутковості діяльності та якість фінансового менеджменту. Серед зовнішніх факторів особливе значення мають макроекономічна ситуація, рівень інфляції, доступність кредитних ресурсів, податкова політика держави, стан фінансового ринку та загальна економічна нестабільність. В умовах воєнного стану вплив цих факторів суттєво посилюється, що потребує підвищеної уваги до питань фінансової стійкості підприємств.

У сучасних умовах господарювання платоспроможність і ліквідність підприємства виступають важливими індикаторами його фінансового здоров'я та ефективності управління фінансовими ресурсами. Високий рівень

ліквідності забезпечує здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання, тоді як належний рівень платоспроможності свідчить про його фінансову стабільність і можливість подальшого розвитку. Тому підтримання оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю є одним із ключових завдань фінансового менеджменту підприємства.

Отже, ліквідність і платоспроможність є взаємопов'язаними економічними категоріями, які характеризують здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання та забезпечувати безперервність господарської діяльності. Їх належний рівень створює передумови для фінансової стійкості, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення довгострокового розвитку підприємства в умовах сучасних економічних викликів.

1.2. Методичні підходи до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства

В умовах нестабільного економічного середовища, високого рівня фінансових ризиків та посилення конкуренції особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка платоспроможності й ліквідності підприємства. Від результатів такої оцінки залежить якість управлінських рішень, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості, підтримання належного рівня ділової активності та запобігання кризовим явищам. Саме тому в сучасній економічній науці сформувалася система методичних підходів до оцінювання ліквідності та платоспроможності, які базуються на використанні абсолютних, відносних та інтегральних показників фінансового стану підприємства[17]

Сучасні українські науковці зазначають, що оцінювання ліквідності та платоспроможності повинно здійснюватися комплексно, оскільки жоден окремий показник не здатний повною мірою охарактеризувати фінансовий

стан підприємства. Найбільш поширеним є підхід, відповідно до якого аналіз проводиться за двома основними напрямками: оцінка ліквідності балансу та розрахунок системи фінансових коефіцієнтів [17]. Такий підхід дозволяє оцінити як структуру активів і зобов'язань підприємства, так і його здатність виконувати поточні та довгострокові фінансові зобов'язання.

Першим етапом оцінки ліквідності традиційно виступає аналіз ліквідності балансу. Його сутність полягає у порівнянні активів, згрупованих за ступенем їх ліквідності, із зобов'язаннями, згрупованими за терміновістю погашення. Відповідно до класичної методики активи поділяються на чотири групи: найбільш ліквідні активи, швидколіквідні активи, повільноліквідні активи та важколіквідні активи. Аналогічно пасиви групуються за ступенем терміновості їх погашення. Баланс вважається абсолютно ліквідним за умови виконання відповідних співвідношень між групами активів і пасивів[17]. Такий підхід дозволяє оцінити здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання без залучення додаткових джерел фінансування.

Однак сучасні дослідники наголошують, що аналіз ліквідності балансу має певні обмеження. Зокрема, він базується на даних фінансової звітності на конкретну дату та не враховує динаміку руху грошових потоків. Крім того, балансова вартість активів не завжди відповідає їх реальній ринковій вартості, що може впливати на достовірність результатів аналізу. Саме тому оцінка ліквідності балансу повинна доповнюватися системою коефіцієнтного аналізу[11].

Найбільш поширеним методичним підходом є розрахунок відносних показників ліквідності. Центральне місце серед них займає коефіцієнт поточної ліквідності, який характеризує здатність підприємства погашати поточні зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів. Цей показник є одним із найбільш універсальних індикаторів фінансової стійкості та широко використовується як вітчизняними підприємствами, так і міжнародними фінансовими інституціями. Його значення свідчить про рівень забезпеченості

поточних зобов'язань оборотними активами та дозволяє оцінити ризик втрати платоспроможності у короткостроковій перспективі.

Поряд із коефіцієнтом поточної ліквідності широко використовується коефіцієнт швидкої ліквідності. На відміну від попереднього показника, він враховує лише найбільш мобільні елементи оборотних активів, виключаючи запаси. Такий підхід дозволяє більш об'єктивно оцінити здатність підприємства здійснювати платежі у разі виникнення непередбачених фінансових труднощів. В умовах сучасної економічної нестабільності значення цього показника суттєво зростає, оскільки реалізація запасів часто потребує значного часу та додаткових витрат.

Найбільш жорстким показником ліквідності вважається коефіцієнт абсолютної ліквідності. Він визначається як співвідношення найбільш ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів) до поточних зобов'язань підприємства. Цей коефіцієнт характеризує негайну платоспроможність підприємства та його здатність виконувати поточні зобов'язання без реалізації інших активів. Незважаючи на важливість показника, сучасні дослідники наголошують, що надмірно високий рівень абсолютної ліквідності може свідчити про неефективне використання фінансових ресурсів та втрату потенційних можливостей для інвестування.

Важливим елементом сучасної методики оцінки ліквідності є визначення величини власного оборотного капіталу. Цей показник характеризує частину оборотних активів, сформованих за рахунок власних джерел фінансування, та свідчить про фінансову незалежність підприємства у процесі здійснення поточної діяльності. Позитивне значення власного оборотного капіталу розглядається як необхідна умова забезпечення стабільної ліквідності та фінансової стійкості підприємства[8].

Оцінка платоспроможності підприємства здійснюється за допомогою ширшої системи показників, які характеризують здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання не лише в короткостроковому, а й у довгостроковому періоді. Одним із ключових показників виступає коефіцієнт

автономії, що визначає частку власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування підприємства. Чим вищим є значення цього показника, тим меншою є залежність підприємства від зовнішніх кредиторів та тим вищою є його фінансова стійкість[26].

Суттєве значення для оцінки платоспроможності мають також коефіцієнти фінансового ризику, фінансового левериджу та забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами. Зазначені показники дозволяють оцінити структуру капіталу підприємства, рівень його боргового навантаження та можливості своєчасного виконання фінансових зобов'язань. У сучасних умовах господарювання аналіз цих показників є особливо актуальним через обмежений доступ підприємств до зовнішніх джерел фінансування та високу вартість кредитних ресурсів.

Останніми роками значного поширення набуває підхід, заснований на аналізі грошових потоків підприємства. На думку сучасних українських дослідників, саме грошові потоки найбільш об'єктивно відображають реальну платоспроможність суб'єкта господарювання[25]. Навіть за наявності значного обсягу оборотних активів підприємство може втратити платоспроможність у разі нестачі грошових коштів для здійснення поточних платежів. Тому сучасна методика оцінки передбачає аналіз показників руху грошових коштів та їх достатності для покриття поточних і довгострокових зобов'язань.

Сучасні науковці також активно розвивають інтегральний підхід до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства. Його сутність полягає у формуванні комплексного показника на основі системи фінансових коефіцієнтів. Перевагою такого підходу є можливість узагальнення великого масиву інформації та отримання комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Інтегральні моделі дозволяють визначити рівень фінансової безпеки підприємства, оцінити ризик банкрутства та прогнозувати майбутній стан його ліквідності й платоспроможності[26].

В умовах цифровізації економіки все більшого поширення набувають сучасні інформаційно-аналітичні технології оцінювання ліквідності та платоспроможності. Т. Мулик, Л. Гуцаленко та Я. Мулик зазначають, що цифрові технології дозволяють здійснювати постійний моніторинг фінансового стану підприємства, автоматизувати розрахунок показників та підвищити оперативність управлінських рішень[23]. Завдяки використанню цифрових систем фінансового аналізу підприємства отримують можливість своєчасно виявляти загрози втрати ліквідності та розробляти ефективні заходи щодо їх нейтралізації.

Отже, сучасні методичні підходи до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства базуються на комплексному використанні аналізу ліквідності балансу, системи фінансових коефіцієнтів, показників грошових потоків та інтегральних методів оцінювання. Їх поєднання забезпечує об'єктивну характеристику фінансового стану підприємства, дозволяє виявити потенційні ризики втрати платоспроможності та розробити ефективні заходи щодо підвищення фінансової стійкості в умовах сучасних економічних викликів.

1.3. Фактори впливу на рівень платоспроможності та ліквідності в сучасних умовах господарювання

Платоспроможність і ліквідність підприємства є динамічними характеристиками його фінансового стану, які формуються під впливом численних внутрішніх і зовнішніх факторів. В умовах сучасної економіки значення цих показників суттєво зростає, оскільки саме вони визначають здатність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, підтримувати безперервність операційної діяльності та забезпечувати фінансову стійкість. Особливої актуальності питання управління ліквідністю та платоспроможністю набули в умовах воєнного

стану, економічної нестабільності та трансформаційних процесів, що відбуваються в Україні [11].

Сучасні науковці зазначають, що фактори впливу на ліквідність і платоспроможність доцільно поділяти на внутрішні та зовнішні. Такий підхід дозволяє більш комплексно оцінити причини зміни фінансового стану підприємства та визначити напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами [8].

До внутрішніх факторів належить насамперед структура активів підприємства. Рівень ліквідності значною мірою залежить від співвідношення між оборотними та необоротними активами, а також від структури самих оборотних активів. Підприємства, у складі активів яких переважають грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції та ліквідна дебіторська заборгованість, мають вищий рівень ліквідності порівняно з підприємствами, значна частина ресурсів яких вкладена в основні засоби або надлишкові запаси [29].

Важливим фактором є також структура капіталу підприємства. Значна частка позикових коштів у фінансуванні діяльності підвищує ризик втрати платоспроможності через необхідність регулярного обслуговування боргових зобов'язань. Навпаки, переважання власного капіталу забезпечує більшу фінансову незалежність та сприяє зміцненню платоспроможності підприємства. Саме тому коефіцієнт автономії розглядається як один із ключових показників оцінки довгострокової платоспроможності суб'єкта господарювання [23].

Суттєвий вплив на рівень ліквідності має стан дебіторської заборгованості. Збільшення її обсягів призводить до відволікання грошових ресурсів з обороту та погіршує можливості підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Особливо негативний вплив має прострочена дебіторська заборгованість, яка безпосередньо знижує реальну ліквідність активів підприємства. Водночас ефективна система управління

дебіторською заборгованістю сприяє прискоренню оборотності коштів та зміцненню фінансового стану [29].

Одним із найважливіших внутрішніх факторів є ефективність управління грошовими потоками. На думку А. Гриліцької та А. Харченко, саме збалансованість вхідних і вихідних грошових потоків визначає поточну платоспроможність підприємства. Навіть прибуткове підприємство може втратити здатність своєчасно здійснювати платежі через нерівномірність надходження грошових коштів або неефективне управління ними [10]. Саме тому сучасні концепції фінансового менеджменту приділяють особливу увагу прогнозуванню та оптимізації грошових потоків.

Важливим внутрішнім чинником виступає прибутковість діяльності підприємства. Прибуток є основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів та забезпечення розвитку підприємства. Високий рівень рентабельності сприяє накопиченню власного капіталу, підвищує фінансову стійкість і створює передумови для підтримання належного рівня ліквідності та платоспроможності. Натомість збиткова діяльність поступово призводить до виснаження фінансових ресурсів та погіршення фінансового стану [8].

Значний вплив на платоспроможність підприємства має ефективність управління запасами. Надмірне накопичення виробничих запасів та готової продукції уповільнює оборотність оборотних коштів і може призводити до дефіциту ліквідних активів. Водночас недостатній обсяг запасів здатний спричинити перебої у виробництві та реалізації продукції. Тому одним із важливих завдань фінансового менеджменту є забезпечення оптимального рівня запасів відповідно до потреб господарської діяльності [4].

Серед зовнішніх факторів першочергове значення має загальний стан національної економіки. Темпи економічного зростання, рівень інфляції, стабільність національної валюти, динаміка процентних ставок безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємств. У періоди економічної нестабільності спостерігається скорочення попиту на продукцію, зростання вартості ресурсів та погіршення умов залучення позикового капіталу, що

негативно впливає на ліквідність і платоспроможність суб'єктів господарювання [23].

Особливого значення для українських підприємств набув фактор воєнного стану. Як зазначають Л. Бондаренко та П. Микуш, військові дії призвели до порушення логістичних ланцюгів, скорочення обсягів виробництва, втрати ринків збуту, зростання операційних ризиків та нестачі фінансових ресурсів. У результаті значна кількість підприємств зіткнулася з проблемами підтримання належного рівня ліквідності та виконання фінансових зобов'язань [4]. Крім того, війна суттєво підвищила рівень невизначеності зовнішнього середовища та ускладнила процес фінансового планування.

Важливим зовнішнім фактором є податкова політика держави. Рівень податкового навантаження безпосередньо впливає на обсяг фінансових ресурсів, які залишаються в розпорядженні підприємства. Зростання податкових платежів може призводити до скорочення обсягів власних оборотних коштів та погіршення ліквідності, тоді як податкові стимули сприяють зміцненню фінансового потенціалу суб'єктів господарювання [29].

Суттєвий вплив на платоспроможність підприємств має доступність кредитних ресурсів. Високі процентні ставки, жорсткі умови кредитування та обмежені можливості залучення зовнішнього фінансування ускладнюють підтримання необхідного рівня оборотного капіталу та можуть призводити до виникнення проблем з ліквідністю. Особливо актуальною ця проблема є для українських підприємств в умовах воєнного стану та нестабільності фінансового ринку [11].

У сучасних умовах важливим фактором забезпечення платоспроможності стає цифровізація економіки. Розвиток цифрових технологій дозволяє автоматизувати процеси фінансового аналізу, контролювати рух грошових потоків у режимі реального часу та своєчасно виявляти ризики втрати ліквідності. На думку Т. Мулик, Л. Гуцаленко та Я. Мулик, використання сучасних цифрових інструментів значно підвищує

ефективність управління ліквідністю та сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства [23].

Окрему групу факторів становлять ризики зовнішнього середовища: політична нестабільність, зміни законодавства, коливання валютних курсів, інфляційні процеси, порушення міжнародних економічних зв'язків та форс-мажорні обставини. Вплив зазначених факторів значно посилюється в умовах сучасних глобальних викликів, що потребує від підприємств формування ефективної системи антикризового управління та постійного моніторингу фінансового стану [23].

Отже, рівень платоспроможності та ліквідності підприємства формується під впливом комплексу взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх факторів. До основних внутрішніх чинників належать структура активів і капіталу, стан дебіторської заборгованості, ефективність управління грошовими потоками, прибутковість діяльності та управління запасами. Серед зовнішніх факторів визначальними є макроекономічна ситуація, податкова політика, доступність кредитних ресурсів, процеси цифровізації та вплив воєнного стану. Своєчасне виявлення та врахування зазначених факторів створює передумови для підтримання належного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах господарювання.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ

ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є одним із провідних виробників хімічної продукції в Чернівецькій області, який протягом багатьох років успішно функціонує на вітчизняному ринку та здійснює постачання продукції за його межі. Завдяки високій якості продукції та багаторічному досвіду діяльності підприємство зберігає конкурентні позиції в галузі та забезпечує стабільний попит на свою продукцію. Важливим елементом збутової політики товариства є функціонування власної мережі реалізації, до складу якої входять спеціалізовані торговельні об'єкти, зокрема «Дім фарб», торговельні павільйони на ринках «Газкомплектприлад», «Нива» та «Карпати», а також магазин «Буковинські фарби». Наявність власних каналів збуту сприяє зміцненню взаємовідносин зі споживачами, підвищенню впізнаваності бренду та розширенню ринкових можливостей підприємства.

Підприємство здійснює діяльність у формі товариства з додатковою відповідальністю. Система управління побудована відповідно до чинного законодавства України, де найвищим органом управління виступають загальні збори учасників товариства, а оперативне керівництво господарською діяльністю покладено на генерального директора. Як юридична особа, товариство володіє відокремленим майном, самостійним балансом, банківськими рахунками, печаткою та іншими необхідними реквізитами, що забезпечує самостійність у здійсненні фінансово-господарської діяльності та належний рівень організації управлінських процесів.

Пріоритетним напрямом діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є виробництво лакофарбових матеріалів. Разом із тим підприємство здійснює й інші види економічної діяльності, передбачені установчими документами.

Зокрема, товариство має право здійснювати виробництво машин та устаткування загального призначення, виготовлення фарб, лаків, друкарських фарб і мастик, оптову та роздрібну торгівлю, вантажні автомобільні перевезення, операції з оренди та управління нерухомим майном, а також будівництво житлових і нежитлових будівель. Широкий спектр видів діяльності забезпечує диверсифікацію джерел формування доходів, знижує вплив галузевих ризиків та підвищує стійкість підприємства до змін зовнішнього середовища, що позитивно позначається на рівні його фінансової безпеки та конкурентоспроможності.

Фінансове забезпечення діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» формується за рахунок власних та залучених джерел фінансування. Основу власного капіталу становлять внески учасників товариства та накопичений нерозподілений прибуток, який залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Структура капіталу підприємства, а також співвідношення власних і позикових коштів мають важливе значення для забезпечення стабільності його функціонування, підтримання фінансової рівноваги та здатності своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання (табл. 2.1). Рациональне формування та ефективне використання фінансових ресурсів сприяють зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню рівня його ліквідності та платоспроможності.

Таблиця 2.1

Динаміка джерел формування капіталу
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025рр.

Показники	На кінець звітного періоду, тис. грн.			Відхилення за	
				2025-2023 рр.	
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	тис. грн.	%
Власний капітал	61777	64774	67278	5501	8,90
Позиковий капітал	9657	7458	12979	3322	34,40
Всього	71434	71932	80257	8823	12,35

Дані табл. 2.1 свідчать про позитивну динаміку джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» упродовж 2023–2025 рр. Загальна сума капіталу підприємства за досліджуваний період збільшилася з 71 434 тис. грн у 2023 р. до 80 257 тис. грн у 2025 р., тобто на 8 823 тис. грн або на 12,35 %. Це свідчить про розширення фінансового потенціалу підприємства та нарощення обсягів ресурсів, які використовуються для здійснення господарської діяльності.

Основним джерелом формування капіталу підприємства залишається власний капітал. Його обсяг зріс із 61 777 тис. грн у 2023 р. до 67 278 тис. грн у 2025 р., що становить приріст на 5 501 тис. грн або 8,90 %. Позитивна тенденція до збільшення власного капіталу свідчить про накопичення фінансових ресурсів підприємства, зростання нерозподіленого прибутку та зміцнення його фінансової незалежності. Зростання власного капіталу є позитивним явищем, оскільки забезпечує стабільність функціонування підприємства та знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Водночас спостерігається зростання позикового капіталу. Якщо у 2023 р. його величина становила 9 657 тис. грн, то у 2025 р. – вже 12 979 тис. грн. За досліджуваний період позиковий капітал збільшився на 3 322 тис. грн або на 34,40 %. При цьому у 2024 р. відбулося його скорочення до 7 458 тис. грн, однак у 2025 р. спостерігалось суттєве зростання залучених ресурсів. Така динаміка може бути пов'язана з необхідністю додаткового фінансування виробничої діяльності, реалізації інвестиційних проєктів або покриття поточних потреб підприємства в оборотному капіталі.

Аналіз структури джерел формування капіталу свідчить, що підприємство переважно фінансує свою діяльність за рахунок власних коштів, рис. 2.1. Частка власного капіталу у загальній сумі джерел фінансування становила 86,48 % у 2023 р., 90,05 % у 2024 р. та 83,83 % у 2025 р. Відповідно частка позикового капіталу коливалася в межах від 9,95 % до 16,17 %. Незважаючи на зростання позикових коштів у 2025 р., структура капіталу

залишається достатньо стабільною та характеризується високим рівнем фінансової автономії.

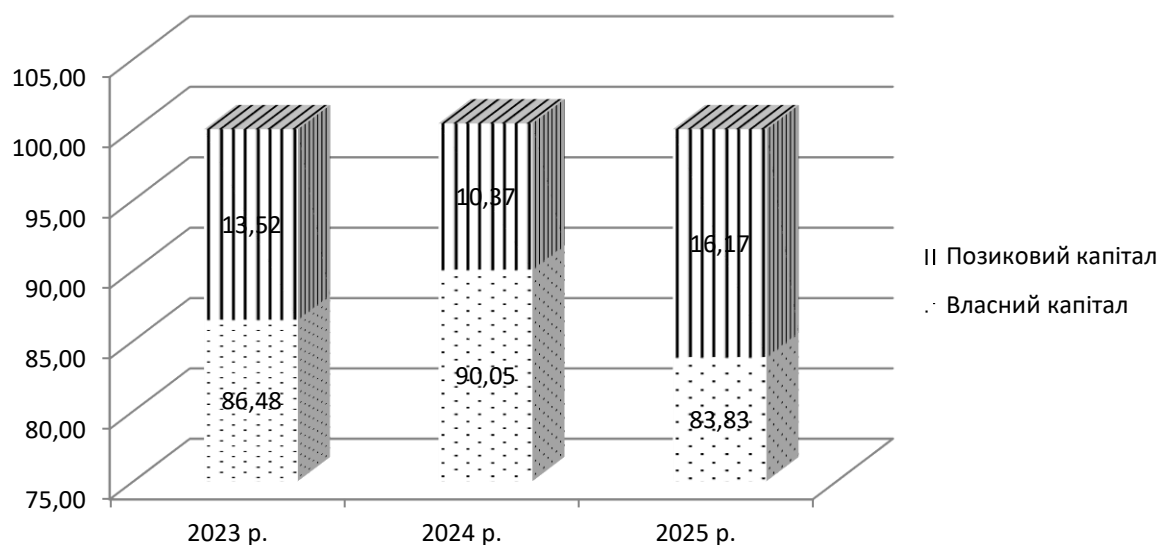

Рис. 2.1. Динаміка структури формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр., %

Переважаання власного капіталу у структурі джерел фінансування позитивно впливає на фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність та кредитоспроможність. Водночас зростання частки позикового капіталу у 2025 р. потребує посилення контролю за ефективністю використання залучених коштів та рівнем фінансових ризиків, оскільки надмірне боргове навантаження може негативно позначитися на ліквідності підприємства в майбутньому.

Отже, у 2023–2025 рр. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризувалося позитивною динамікою капіталу та збереженням високої частки власних джерел фінансування. Це свідчить про достатній рівень фінансової стійкості, незалежності від зовнішніх кредиторів та наявність передумов для подальшого розвитку підприємства. Разом із тим збільшення позикового капіталу у 2025 р. потребує постійного моніторингу його впливу на показники ліквідності та платоспроможності товариства.

Детальний аналіз динаміки та структури власного капіталу підприємства дає можливість оцінити рівень його фінансової стійкості упродовж

досліджуваного періоду. З метою вивчення особливостей формування власних фінансових ресурсів, їх змін та структурних зрушень у товаристві з додатковою відповідальністю доцільно провести відповідні аналітичні розрахунки, результати яких наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Склад власного капіталу
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр.

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення (+,-) 2025/ 2023 рр.	
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	тис. грн.	%
Зареєстрований капітал	1474	1474	1474	0	0
Резервний капітал	485	485	485	0	0
Нерозподілений прибуток	59818	62815	65319	5501	9,20
Всього	61777	64774	67278	5501	8,90

Основною складовою власного капіталу підприємства є нерозподілений прибуток, частка якого перевищує 96 % у структурі власного капіталу. За досліджуваний період його величина зросла з 59 818 тис. грн до 65 319 тис. грн, що на 5 501 тис. грн або 9,20 % більше порівняно з 2023 роком. Така динаміка свідчить про прибуткову діяльність підприємства та накопичення власних фінансових ресурсів.

Водночас зареєстрований капітал протягом аналізованого періоду залишався незмінним і становив 1 474 тис. грн, що свідчить про відсутність додаткових внесків учасників або змін у розмірі статутного капіталу. Аналогічно резервний капітал зберігся на рівні 485 тис. грн і не зазнав змін упродовж 2023–2025 рр.

Отже, зростання власного капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» забезпечувалося виключно за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, що характеризує підприємство як фінансово стійке та здатне формувати власні джерела фінансування для подальшого розвитку і підтримання належного рівня платоспроможності.

Аналіз структури власного капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про домінування нерозподіленого прибутку в його складі, рис. 2.2. Його частка зросла з 96,83 % у 2023 р. до 97,09 % у 2025 р., що вказує на формування власного капіталу переважно за рахунок результатів господарської діяльності підприємства та накопичення прибутку.

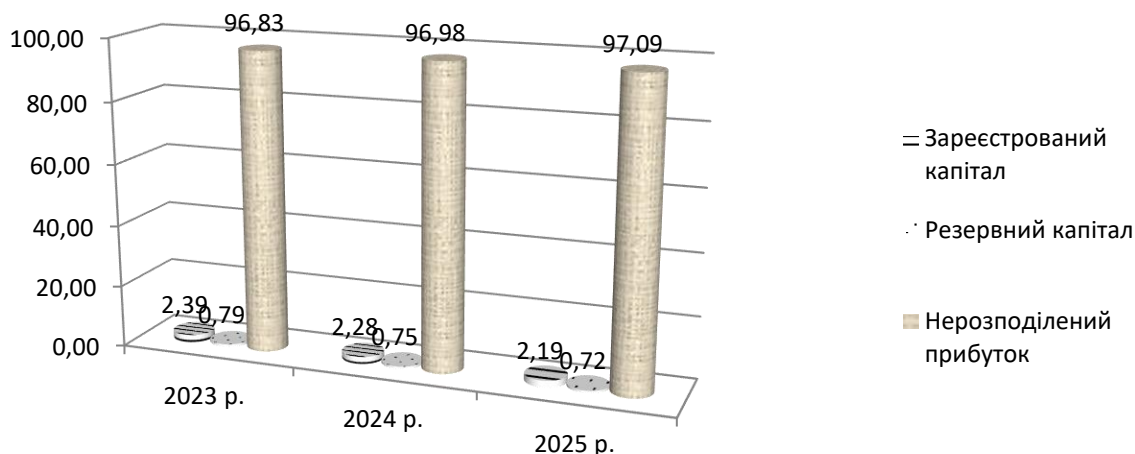

Рис. 2.2. Динаміка складу джерел формування власного капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр., %

Частка зареєстрованого капіталу протягом досліджуваного періоду поступово зменшилася з 2,39 % до 2,19 %, а резервного капіталу – з 0,79 % до 0,72 %. Такі зміни пов'язані не зі скороченням їх абсолютної величини, а зі збільшенням загального обсягу власного капіталу за рахунок зростання нерозподіленого прибутку.

Отже, структура власного капіталу підприємства є достатньо стабільною та характеризується високою питомою вагою нерозподіленого прибутку, що свідчить про здатність товариства забезпечувати фінансування своєї діяльності переважно за рахунок внутрішніх джерел та підтримувати належний рівень фінансової стійкості.

Протягом усього досліджуваного періоду ТДВ «Чернівецький хімічний завод» поряд із власними джерелами фінансування залучало позиковий капітал для забезпечення безперервності господарської діяльності. Використання залучених коштів було зумовлене необхідністю покриття тимчасового дефіциту грошових ресурсів, підтримання належного рівня

ліквідності, а також фінансування розширення масштабів діяльності підприємства. Детальніше склад і динаміку позикового капіталу товариства наведено в таблиці 2.3.

Таблиця. 2.3.

Динаміка позикових джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023 – 2025 рр.

Показники	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення за	
				2025-2023рр.	
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	тис. грн.	%
Довгострокові кредити банків	0	0	3520	3520	100
Короткострокові кредити банків	1200	0	0	-1200	-100
Поточна кредиторська заборгованість за товари	2062	134	2007	-55	-2,67
Інша поточна заборгованість	6395	7024	3230	-3165	-49,49
Разом	9657	7158	12979	3322	34,40

Аналіз динаміки позикових джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про зміну структури залучених фінансових ресурсів. Загальна сума позикового капіталу зросла з 9 657 тис. грн у 2023 р. до 12 979 тис. грн у 2025 р., тобто на 3 322 тис. грн або 34,40 %, що вказує на підвищення ролі залучених коштів у фінансуванні діяльності підприємства.

Суттєвою зміною стало залучення у 2025 р. довгострокових банківських кредитів у сумі 3 520 тис. грн, тоді як у 2023–2024 рр. вони були відсутні. Це може свідчити про необхідність фінансування інвестиційних потреб або розширення діяльності підприємства.

Водночас короткострокові банківські кредити, які у 2023 р. становили 1 200 тис. грн, у наступні роки були повністю погашені, що позитивно вплинуло на поточну платоспроможність товариства та зменшило залежність від короткострокового банківського фінансування.

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги протягом досліджуваного періоду суттєво не змінилася і у 2025 р. становила 2 007 тис. грн, що лише на 55 тис. грн або 2,67 % менше порівняно з 2023 р. Натомість інша поточна заборгованість скоротилася з 6 395 тис. грн до 3 230 тис. грн, або на 49,49 %, що свідчить про покращення розрахункової дисципліни та зменшення поточних зобов'язань підприємства.

Отже, у 2023–2025 рр. позиковий капітал ТДВ «Чернівецький хімічний завод» зріс переважно за рахунок залучення довгострокових кредитних ресурсів, тоді як обсяги короткострокових кредитів та інших поточних зобов'язань скоротилися. Така тенденція свідчить про переорієнтацію підприємства на більш стабільні джерела фінансування та позитивно характеризує структуру його позикового капіталу.

Динаміка складу основних джерел формування позикового капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» відображена на малюнку 2.3.

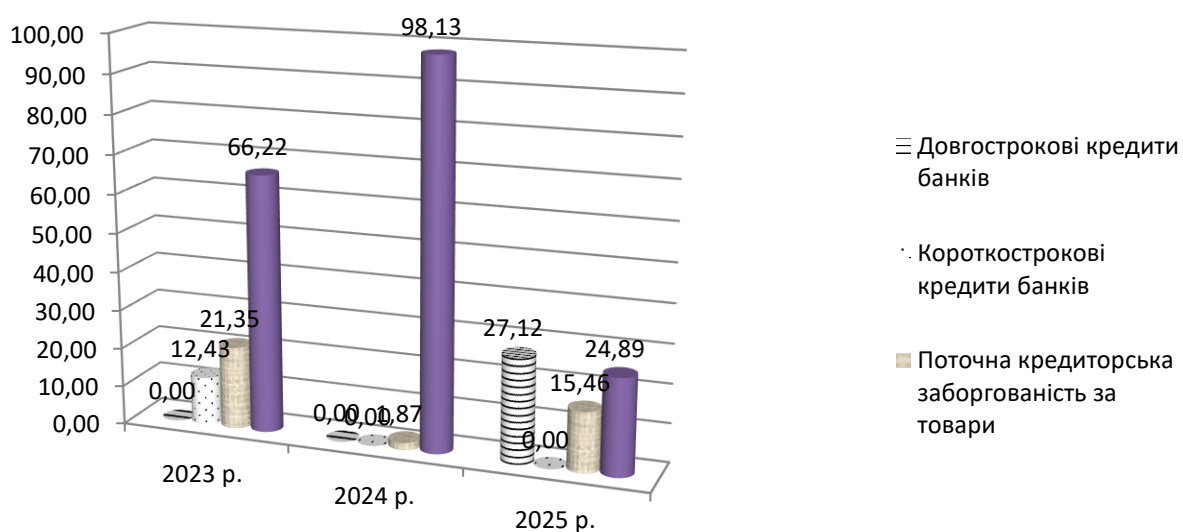

Рис. 2.3. Динаміка структури основних джерел формування позикового капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр., %

Аналіз структури позикового капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про суттєві зміни у складі залучених фінансових ресурсів. У 2023 р. найбільшу частку в структурі позикового капіталу займала інша поточна заборгованість – 66,22 %, тоді як частка

поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги становила 21,35 %, а короткострокових банківських кредитів – 12,43 %.

У 2024 р. роль іншої поточної заборгованості ще більше зросла, досягнувши 98,13 % загальної суми позикового капіталу, тоді як частка кредиторської заборгованості за товари скоротилася до 1,87 %, а банківські кредити були відсутні.

У 2025 р. структура позикового капіталу стала більш збалансованою. Значну частку почали становити довгострокові кредити банків – 27,12 %, що свідчить про залучення підприємством довгострокових фінансових ресурсів. Частка поточної кредиторської заборгованості за товари зросла до 15,46 %, а питома вага іншої поточної заборгованості зменшилася до 24,89 %. Короткострокові банківські кредити, як і в попередньому році, були відсутні.

Отже, протягом досліджуваного періоду відбулася трансформація структури позикового капіталу підприємства: зменшилася залежність від поточних зобов'язань та короткострокового кредитування, натомість зросла роль довгострокових банківських кредитів, що позитивно впливає на фінансову стійкість та забезпечує більш стабільні джерела фінансування діяльності товариства.

Формування капіталу безпосередньо впливає на рівень фінансової стійкості підприємства. Її оцінювання доцільно проводити у двох площинах: спочатку визначається тип фінансової стійкості, а далі здійснюється розрахунок відносних показників, що її характеризують. Інформацію щодо типу фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» подано у таблиці 2.4.

Упродовж 2023–2025 років основним джерелом фінансування діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» залишаються власні кошти. Висока частка власного капіталу у структурі джерел фінансування забезпечує підприємству незалежність від зовнішніх кредиторів та сприяє підтриманню стабільного фінансового стану. Незважаючи на значні обсяги виробничих

запасів, товариство має достатній обсяг власних оборотних коштів для їх фінансування, що підтверджується даними таблиці 2.4.

Наявність власного оборотного капіталу, достатнього для покриття запасів і витрат, свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства. Отже, протягом усього досліджуваного періоду фінансовий стан ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризується абсолютною фінансовою стійкістю, що є свідченням ефективного управління фінансовими ресурсами та здатності підприємства забезпечувати свою діяльність переважно за рахунок внутрішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.4

Визначення типу фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023 - 2025 рр., тис. грн

№	Показники	На кінець 2023р.	На кінець 2024р.	На кінець 2025р.	Відхилення (+,-) 2025 до 2023 рр.
1	Оборотний капітал	58366	59480	58751	385
2	Поточні зобов'язання	9657	7158	9459	-198
3	Власний оборотний капітал (р. 1 - р. 2)	48709	52322	49292	583
4	Запаси	28727	24812	23456	-5271
5	Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу (р. 3 - р. 4)	19982	27510	25836	5854
	Тип фінансової стійкості підприємства	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан	

У таблиці 2.5 наведено систему основних відносних показників, що характеризують рівень фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» та дають змогу оцінити ефективність формування і використання його фінансових ресурсів.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023–2025 рр.

№	Відносні показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення (+,-) 2025 до 2023 рр.
1	Коефіцієнт фінансової	6,40	8,69	5,18	-1,22
2	Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,86	0,90	0,84	-0,02
3	Коефіцієнт фінансового ризику	0,16	0,12	0,19	0,03
4	Коефіцієнт фінансової залежності	1,16	1,11	1,19	0,03

Аналіз показників фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023–2025 рр. свідчить про збереження високого рівня фінансової незалежності та стабільності підприємства.

Коефіцієнт фінансової стабільності протягом досліджуваного періоду перевищував нормативне значення та становив 6,40 у 2023 р., 8,69 у 2024 р. і 5,18 у 2025 р. Незважаючи на зниження на 1,22 пункту порівняно з 2023 р., його значення залишається достатньо високим, що свідчить про значне переважання власного капіталу над позиковим.

Коефіцієнт автономії коливався в межах 0,84–0,90, що значно перевищує рекомендований рівень 0,5. Це підтверджує високу фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Водночас у 2025 р. порівняно з 2023 р. показник незначно знизився на 0,02, що пов'язано зі збільшенням частки позикового капіталу.

Коефіцієнт фінансового ризику зріс з 0,16 до 0,19, тобто на 0,03 пункту. Незважаючи на зростання, його значення залишається низьким, що свідчить про помірний рівень залежності підприємства від залучених коштів та незначний фінансовий ризик.

Коефіцієнт фінансової залежності у 2025 р. становив 1,19 проти 1,16 у 2023 р., збільшившись на 0,03 пункту. Це вказує на незначне підвищення

залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, однак рівень такої залежності залишається невисоким.

Отже, результати аналізу підтверджують, що ТДВ «Чернівецький хімічний завод» упродовж 2023–2025 рр. характеризувалося високим рівнем фінансової стійкості, автономії та низьким фінансовим ризиком, що свідчить про ефективне управління капіталом і достатній запас фінансової міцності.

2.2. Оцінка складу майна та його впливу на ліквідність та платоспроможність підприємства

Аналіз складу та структури майна підприємства має важливе значення для оцінки його фінансового стану та рівня фінансової безпеки. Саме активи формують ресурсну основу діяльності підприємства та визначають його можливості щодо виконання поточних і довгострокових зобов'язань. Оптимальна структура майна сприяє підтриманню належного рівня ліквідності та платоспроможності, зниженню фінансових ризиків і забезпеченню стабільності господарської діяльності. Для оцінки змін у складі майна ТДВ «Чернівецький хімічний завод» упродовж досліджуваного періоду розглянемо дані таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Склад активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр.

Показники	Роки, тис. грн			Зміна(+,-) 2025/2023рр.	
	2023	2024	2025	тис. грн.	%
Необоротні активи	13068	12452	21506	8438	64,57
Оборотні активи	58366	59480	58751	385	0,66
Всього активів	71434	71932	80257	8823	12,35

Аналіз складу активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про зростання загальної вартості майна підприємства. Загальна сума активів збільшилася з 71 434 тис. грн у 2023 р. до 80 257 тис. грн у 2025 р., тобто на 8 823 тис. грн або 12,35 %, що є позитивною тенденцією та свідчить про нарощення економічного потенціалу підприємства.

Найбільші зміни відбулися у складі необоротних активів. Їх вартість зросла з 13 068 тис. грн у 2023 р. до 21 506 тис. грн у 2025 р., або на 8 438 тис. грн (64,57 %). Таке суттєве збільшення може бути пов'язане з оновленням матеріально-технічної бази, придбанням основних засобів або здійсненням інвестицій у розвиток виробництва.

Оборотні активи протягом досліджуваного періоду залишалися відносно стабільними. Їх обсяг зріс лише на 385 тис. грн, або на 0,66 %, і у 2025 р. становив 58 751 тис. грн. Незначні коливання цього показника свідчать про підтримання підприємством стабільного рівня ресурсів, необхідних для забезпечення поточної діяльності.

Отже, збільшення вартості активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» відбулося переважно за рахунок зростання необоротних активів, що свідчить про інвестиційну активність підприємства та зміцнення його виробничого потенціалу. Водночас збереження значного обсягу оборотних активів створює передумови для підтримання належного рівня ліквідності та платоспроможності товариства.

На рисунку 2.4. зображена структура активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023-2025 рр.

Аналіз структури активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про переважання оборотних активів у складі майна підприємства. У 2023 р. їх частка становила 81,71 %, у 2024 р. – 82,69 %, а у 2025 р. – 73,20 %. Незважаючи на зниження питомої ваги на 8,51 в.п. порівняно з 2023 р., оборотні активи залишаються основною складовою майна товариства, що позитивно впливає на його ліквідність та здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання.

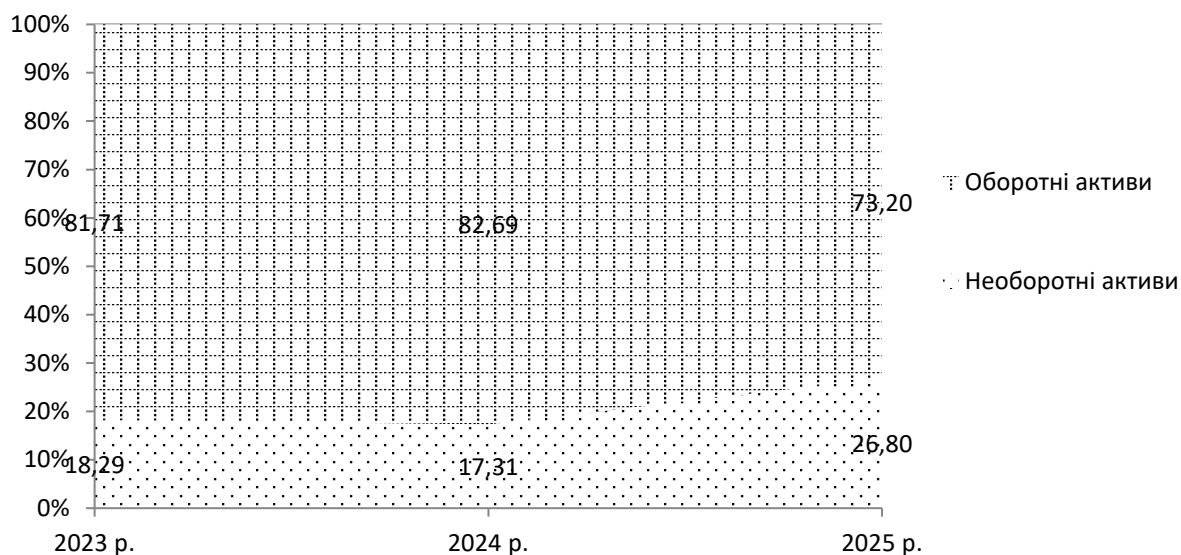

Рис. 2.4. Структура активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023-2025 рр.

Частка необоротних активів, навпаки, зросла з 18,29 % у 2023 р. до 26,80 % у 2025 р., тобто на 8,51 в.п. Збільшення питомої ваги необоротних активів свідчить про нарощення виробничого потенціалу підприємства, оновлення основних засобів та здійснення інвестицій у розвиток матеріально-технічної бази.

Отже, структура активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризується високою часткою оборотних активів, що забезпечує належний рівень ліквідності, а зростання частки необоротних активів свідчить про посилення виробничих можливостей та створення передумов для подальшого розвитку підприємства.

На ліквідність та платоспроможність підприємства насамперед впливають оборотні активи, які займають значиму частину активів хімічного заводу, табл.2.7.

Аналіз складу оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про певні структурні зміни в їх складі. Найбільшу частку оборотних активів формують запаси та грошові кошти, які забезпечують безперервність виробничого процесу та поточну платоспроможність підприємства.

Таблиця 2.7

Склад оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод»
за 2023–2025 рр.

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення (+,-) 2023/2025 рр.	
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	тис. грн.	%
Запаси	28727	24812	23456	-5271	-18,35
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6114	3548	5771	-343	-5,61
Дебіторська заборгованість за розрахунками	1451	3679	1461	10	0,69
Грошові кошти	21499	26914	27726	6227	28,96
Оборотні активи	58366	59480	58751	385	0,66

За досліджуваний період вартість запасів скоротилася з 28 727 тис. грн у 2023 р. до 23 456 тис. грн у 2025 р., тобто на 5 271 тис. грн або 18,35 %. Таке зменшення може свідчити про підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами та прискорення їх оборотності.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги також зменшилася – з 6 114 тис. грн до 5 771 тис. грн, або на 343 тис. грн (5,61 %). Це є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про покращення розрахункової дисципліни контрагентів та більш швидке повернення коштів у господарський оборот.

Водночас дебіторська заборгованість за розрахунками практично не змінилася і у 2025 р. становила 1 461 тис. грн, що лише на 10 тис. грн або 0,69 % більше порівняно з 2023 р.

Найбільш суттєве зростання відбулося за статтею грошових коштів. Їх обсяг збільшився з 21 499 тис. грн у 2023 р. до 27 726 тис. грн у 2025 р., тобто на 6 227 тис. грн або 28,96 %. Зростання залишків грошових коштів позитивно характеризує фінансовий стан підприємства, оскільки підвищує його ліквідність та здатність своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання.

Отже, зміни у складі оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» свідчать про скорочення обсягів запасів і дебіторської заборгованості при одночасному збільшенні грошових коштів. Така тенденція є позитивною, оскільки сприяє зміцненню ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Для наочного відображення та дослідження структури оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» побудовано гістограму, яка дає змогу оцінити співвідношення окремих складових оборотних активів та простежити їх зміни впродовж аналізованого періоду (рис. 2.5).

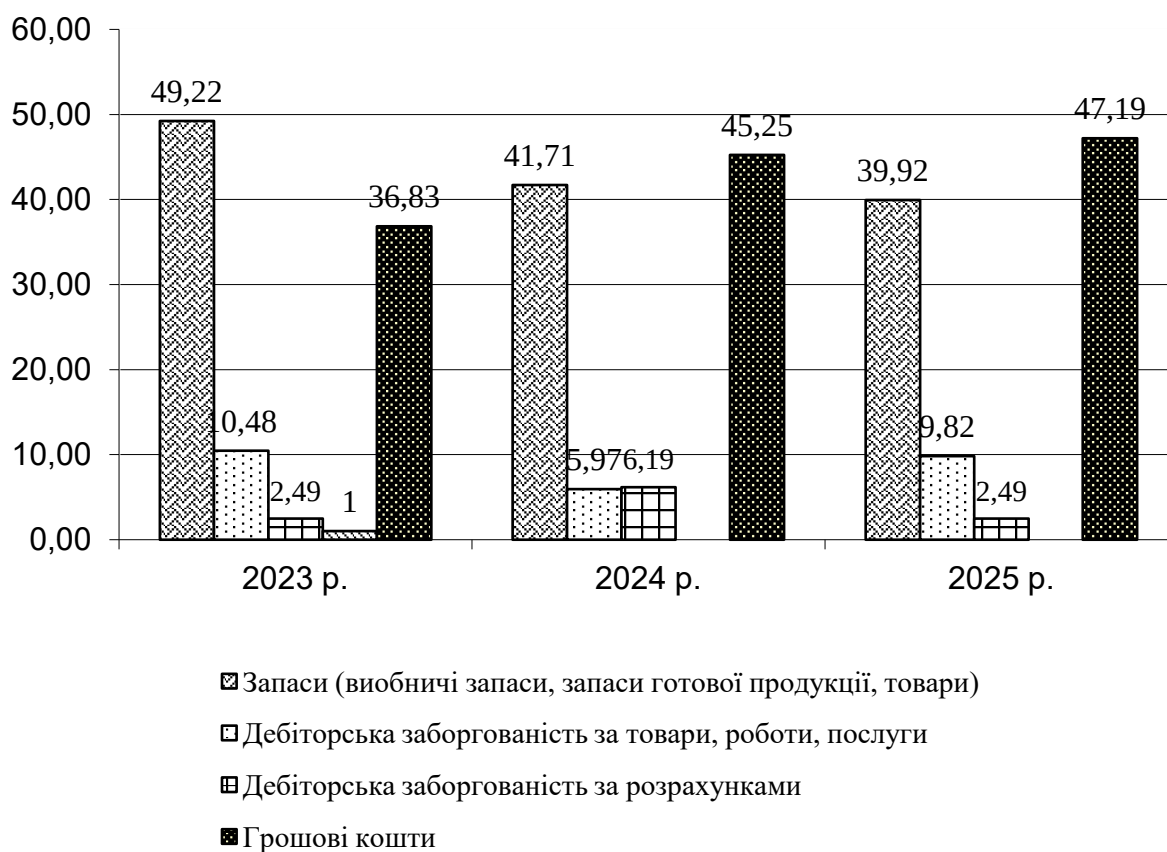

Рис. 2.5. Динаміка складу оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023–2025 рр., %

Частка запасів у структурі оборотних активів поступово зменшувалася: з 49,22 % у 2023 р. до 41,71 % у 2024 р. та 39,92 % у 2025 р. Скорочення питомої ваги запасів на 9,30 в.п. може свідчити про підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами та прискорення їх оборотності.

Питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги характеризувалася нестабільною динамікою. У 2024 р. вона зменшилася до 5,97 %, однак у 2025 р. зросла до 9,82 %, хоча залишилася дещо нижчою за рівень 2023 р. (10,48 %). Це свідчить про певні коливання у розрахунках із покупцями та замовниками.

Частка дебіторської заборгованості за розрахунками також змінювалася нерівномірно: у 2024 р. вона збільшилася до 6,19 %, проте у 2025 р. скоротилася до 2,49 %, повернувшись до рівня 2023 р. Це свідчить про зменшення обсягів інших видів дебіторської заборгованості та покращення розрахункової дисципліни.

Водночас спостерігається стійке зростання питомої ваги грошових коштів: з 36,83 % у 2023 р. до 45,25 % у 2024 р. та 47,19 % у 2025 р. Збільшення цього показника на 10,36 в.п. є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про підвищення рівня ліквідності активів і зміцнення платоспроможності підприємства.

Отже, структура оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023–2025 рр. зазнала позитивних змін: скоротилася частка запасів, зросла питома вага грошових коштів, а рівень дебіторської заборгованості залишався відносно помірним. Це свідчить про підвищення мобільності оборотних активів та покращення можливостей підприємства щодо своєчасного виконання своїх фінансових зобов'язань.

Досліджуємо показники ліквідності та платоспроможності підприємства. У таблиці 2.7 активи подані за чотирма групами відповідно до їхньої ліквідності, а пасиви - за ступенем терміновості їх погашення.

Якщо зіставити групи активів і пасивів, наведені в таблиці, для 2023–2025 років спостерігається: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$, що свідчить про збалансовану ліквідність та виконання всіх її умов.

Таблиця 2.7

Групування активів та пасивів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у
2023-2025 рр., тис. грн

Активи	2023 р.	2024 р.	2025 р.
A1	21499	26914	27726
A2	7565	4959	7232
A3	28727	25215	23793
A4	13068	12452	21506
П1	8457	7 158	9459
П2	1200	0	0
П3	0	0	3520
П4	61777	64774	62278

Рух коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суттєво впливає на рівень ліквідності та платоспроможності підприємства (див. таблицю 2.8).

Таблиця 2.8.

Показники платоспроможності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»
впродовж 2023– 2025 рр.

Показники	Роки			Відхилення (+,-) 2025/2023 рр.
	2023	2024	2025	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,23	3,76	2,93	-9,29
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,01	4,77	3,70	-0,65
Коефіцієнт поточної ліквідності	6,04	8,31	6,21	0,00

Аналіз показників платоспроможності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про високий рівень його ліквідності та здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом досліджуваного періоду коливався в межах від 2,23 до 3,76 та у 2025 р. становив 2,93. Порівняно з 2023 р. він зріс на 0,70 пункту, що свідчить про збільшення обсягу найбільш

ліквідних активів та значний запас платоспроможності. Значення показника суттєво перевищує нормативний рівень (0,2–0,35), що характеризує підприємство як фінансово надійне.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2023 р. становив 3,01, у 2024 р. зріс до 4,77, а у 2025 р. дорівнював 3,70. За аналізований період показник збільшився на 0,69 пункту. Його значення значно перевищує нормативне (0,7–1,0), що підтверджує достатність високоліквідних оборотних активів для погашення поточних зобов'язань без необхідності реалізації запасів.

Коефіцієнт поточної ліквідності також перебував на високому рівні. У 2023 р. він становив 6,04, у 2024 р. – 8,31, а у 2025 р. – 6,21. Порівняно з 2023 р. показник зріс на 0,17 пункту. Значення коефіцієнта значно перевищує рекомендований норматив (1,5–2,5), що свідчить про достатній обсяг оборотних активів для покриття поточних зобов'язань підприємства.

Отже, упродовж 2023–2025 рр. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризувався високим рівнем платоспроможності та ліквідності. Усі розраховані показники суттєво перевищували нормативні значення, що підтверджує здатність підприємства своєчасно виконувати свої поточні зобов'язання та підтримувати стабільний фінансовий стан. Разом з тим надто високі значення коефіцієнтів ліквідності можуть свідчити про наявність надлишку вільних оборотних коштів, що потребує підвищення ефективності їх використання.

2.3. Аналіз ефективності діяльності підприємства

У контексті дослідження платоспроможності та ліквідності підприємства важливе значення має оцінка результативності його фінансово-господарської діяльності, яка характеризується показниками доходів, витрат і прибутку (табл. 2.9). Саме фінансові результати формують ресурсну базу для забезпечення належного рівня ліквідності, своєчасного виконання зобов'язань

та підтримання платоспроможності підприємства. Зростання доходів і прибутку за умови ефективного контролю витрат сприяє зміцненню фінансової стійкості, підвищенню обсягу власних оборотних коштів та створює передумови для стабільного функціонування і розвитку підприємства.

Таблиця 2.9

Динаміка фінансових результатів
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр.

	Роки, тис. грн			Відхилення 2023 -2025 рр. (+,-)	
	2023	2024	2025	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	72879	82045	83893	11014	15,11
Собівартість реалізованої продукції	55978	54898	54224	-1754	-3,13
Валовий прибуток	16901	27147	29669	12768	75,55
Інші операційні доходи	5926	8051	11486	5560	93,82
Адміністративні витрати	14354	15312	16487	2133	14,86
Витрати на збут	4415	5814	7181	2766	62,65
Інші операційні витрати	3644	6171	8263	4619	126,76
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	414	7901	9244	8830	2132,85
Інші доходи	2	3	20	18	900,00
Фінансові витрати	67	75	781	714	1065,67
Інші витрати	2	0	0	-2	-100,00
Прибуток до оподаткування	347	7829	8463	8116	2338,90
Чистий прибуток	215	6342	6926	6711	3121,40

Аналіз фінансових результатів діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про суттєве покращення результативності господарської діяльності підприємства, що позитивно впливає на його ліквідність і платоспроможність.

Чистий дохід від реалізації продукції за досліджуваний період зріс з 72 879 тис. грн до 83 893 тис. грн, або на 11 014 тис. грн (15,11 %). Водночас собівартість реалізованої продукції скоротилася на 1 754 тис. грн (3,13 %), що

свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності. У результаті валовий прибуток збільшився на 12 768 тис. грн, або 75,55 %, і у 2025 р. становив 29 669 тис. грн.

Позитивною тенденцією є також зростання інших операційних доходів на 5 560 тис. грн (93,82 %). Разом із цим збільшилися адміністративні витрати на 14,86 %, витрати на збут – на 62,65 %, а інші операційні витрати – на 126,76 %, що пов'язано з розширенням масштабів діяльності підприємства та впливом інфляційних процесів.

Незважаючи на зростання витрат, прибуток від операційної діяльності зріс із 414 тис. грн у 2023 р. до 9 244 тис. грн у 2025 р., тобто на 8 830 тис. грн або у 22,3 раза. Прибуток до оподаткування збільшився на 8 116 тис. грн (2338,90 %), а чистий прибуток зріс із 215 тис. грн до 6 926 тис. грн, що на 6 711 тис. грн або 3121,40 % більше порівняно з 2023 р.

Отже, упродовж 2023–2025 рр. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» суттєво покращило фінансові результати своєї діяльності. Зростання доходів і прибутку при одночасному скороченні собівартості створює сприятливі умови для зміцнення платоспроможності, підвищення ліквідності та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Розмір чистого прибутку ТДВ «Чернівецький хімічний завод» формується під впливом результатів усіх напрямів його діяльності та залежить від співвідношення отриманих доходів і понесених витрат. Зміни основних показників фінансових результатів підприємства протягом досліджуваного періоду для наочності відображено на рисунку 2.6.

Головним джерелом формування доходів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, що свідчить про стабільне здійснення основної діяльності та наявність попиту на продукцію підприємства. Для більш повної оцінки результативності господарської діяльності доцільно проаналізувати відносні показники ефективності, зокрема показники рентабельності, динаміку яких наведено на рисунку 2.7.

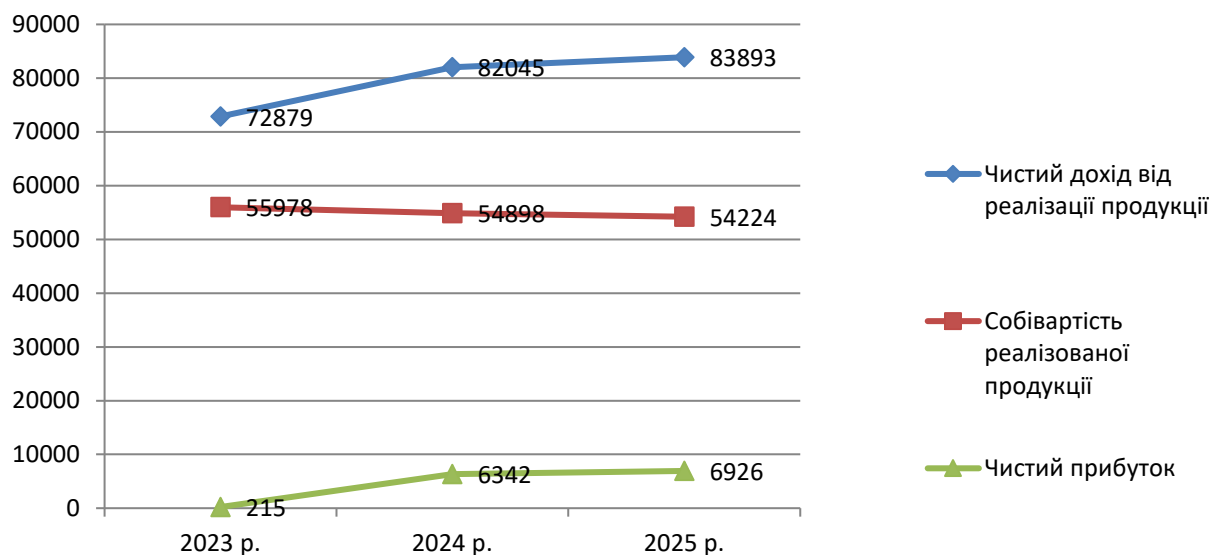

Рис. 2.6. Динаміка основних показників фінансових результатів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023-2025 рр., тис. грн

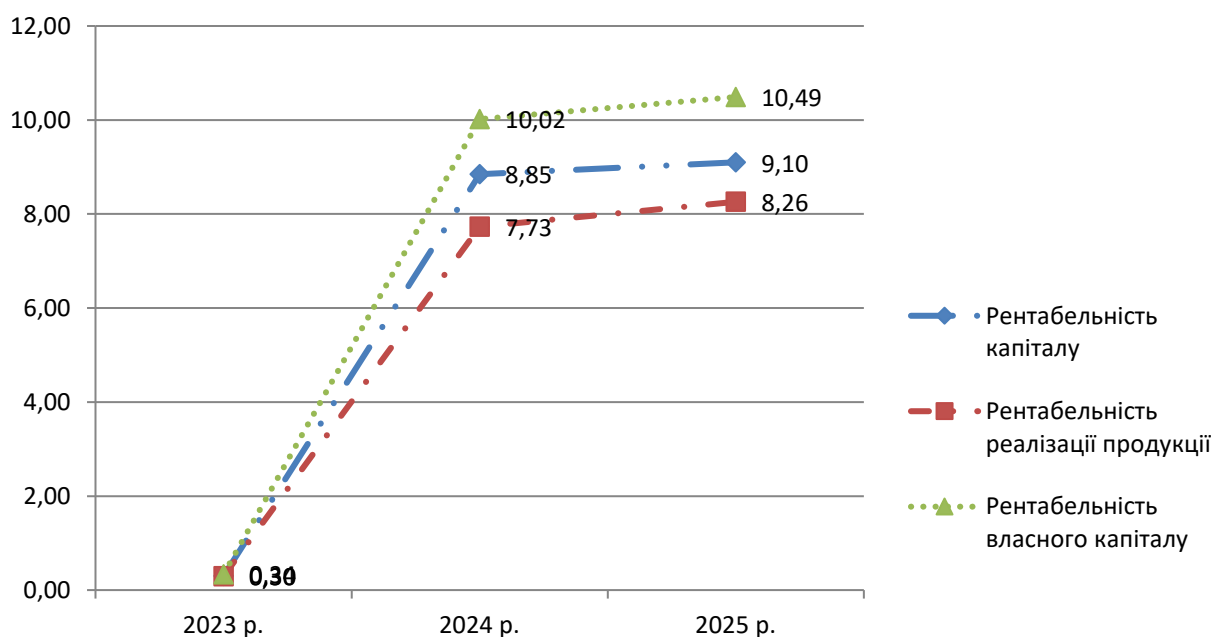

Рис. 2.7. Рентабельність реалізації продукції ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023-2025 рр., %

Аналіз показників рентабельності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про суттєве підвищення ефективності діяльності підприємства. Усі досліджувані показники мають стійку тенденцію до зростання, що є наслідком значного збільшення чистого прибутку та більш ефективного використання наявних ресурсів.

Рентабельність капіталу зросла з 0,30 % у 2023 р. до 8,85 % у 2024 р. та 9,10 % у 2025 р. Це свідчить про підвищення ефективності використання сукупного капіталу підприємства та збільшення обсягу прибутку, отриманого на кожну гривню вкладених коштів.

Рентабельність реалізації також демонструвала позитивну динаміку: з 0,30 % у 2023 р. до 7,73 % у 2024 р. та 8,26 % у 2025 р. Зростання цього показника свідчить про підвищення прибутковості реалізації продукції та покращення співвідношення між доходами і витратами підприємства.

Найвищі значення спостерігаються за показником рентабельності власного капіталу, який збільшився з 0,34 % у 2023 р. до 10,02 % у 2024 р. та 10,49 % у 2025 р. Це характеризує зростання ефективності використання власних фінансових ресурсів і підвищення інвестиційної привабливості підприємства для власників.

Отже, упродовж 2023–2025 рр. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» суттєво покращило показники рентабельності. Зростання прибутковості капіталу, реалізації та власного капіталу свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності, зміцнення фінансового стану та створення сприятливих умов для підтримання належного рівня ліквідності й платоспроможності підприємства.

Результати діяльності підприємства відображають також показники руху грошових коштів, таблиця 2.10, рис. 2.8.

Таблиця 2.10

Результати руху грошових потоків ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2023–2025 рр.

Показники	Рік, тис. грн.			Відхилення (+,-) 2023 -2025рр.	
	2023	2024	2025	тис. грн.	%
Чистий рух грошових коштів за звітний період	-9055	4819	47	9102	-100,52
Залишок коштів на початок року	30207	21499	26914	-3293	-10,90
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	347	596	765	418	120,46
Залишок коштів на кінець року	21499	26914	27726	6227	28,96

Аналіз руху грошових коштів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023–2025 рр. свідчить про покращення стану грошових потоків та збереження достатнього рівня ліквідності підприємства.

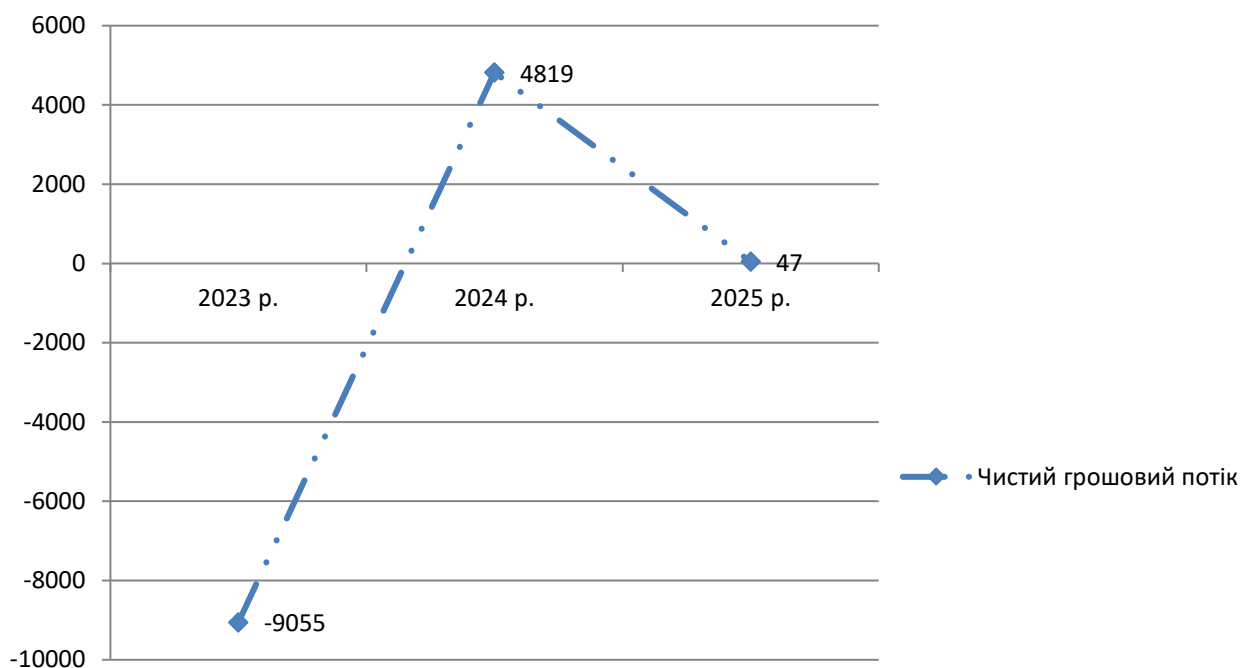

Рис. 2.9. Динаміка чистого грошового потоку ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2023-2025 рр., тис. грн

У 2023 р. чистий рух грошових коштів за звітний період мав від’ємне значення та становив -9 055 тис. грн, що свідчило про перевищення обсягів вибуття коштів над їх надходженням. Проте вже у 2024 р. підприємству вдалося забезпечити позитивний чистий грошовий потік у сумі 4 819 тис. грн. У 2025 р. чистий рух коштів залишився позитивним і становив 47 тис. грн, що вказує на збалансованість надходжень і витрачання грошових ресурсів.

Залишок грошових коштів на початок року змінювався нерівномірно: у 2023 р. він становив 30 207 тис. грн, у 2024 р. – 21 499 тис. грн, а у 2025 р. – 26 914 тис. грн. Порівняно з 2023 р. його величина зменшилася на 3 293 тис. грн або 10,90 %.

Позитивний вплив на збільшення залишків коштів мав курсовий фактор. Вплив зміни валютних курсів зріс із 347 тис. грн у 2023 р. до 765 тис. грн у

2025 р., що на 418 тис. грн або 120,46 % більше, ніж на початку досліджуваного періоду.

Незважаючи на коливання чистого руху коштів, залишок грошових коштів на кінець року демонстрував стабільне зростання. Якщо у 2023 р. він становив 21 499 тис. грн, то у 2025 р. досяг 27 726 тис. грн, збільшившись на 6 227 тис. грн або 28,96 %. Це свідчить про накопичення ліквідних активів та зміцнення платоспроможності підприємства.

Отже, упродовж 2023–2025 рр. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» покращило стан своїх грошових потоків, забезпечило позитивний чистий рух коштів та збільшило залишки грошових ресурсів. Такі тенденції позитивно впливають на ліквідність підприємства, підвищують його здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання та свідчать про достатній рівень фінансової стабільності.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Удосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями підприємства

В умовах нестабільного економічного середовища ефективне управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями є одним із ключових напрямів забезпечення належного рівня ліквідності та платоспроможності підприємства. Саме від оптимального співвідношення між оборотними активами і поточними зобов'язаннями залежить здатність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, підтримувати безперервність виробничого процесу та забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Проведений аналіз фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод» показав, що підприємство характеризується високим рівнем ліквідності та платоспроможності. Проте значний обсяг оборотних активів, особливо грошових коштів і запасів, свідчить про наявність резервів для підвищення ефективності їх використання. За таких умов важливим завданням є не лише підтримання достатнього рівня ліквідності, а й забезпечення максимальної віддачі від вкладених в оборотні активи ресурсів.

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення управління оборотними активами є оптимізація запасів. Аналіз діяльності підприємства показав, що запаси продовжують займати значну частку у структурі оборотних активів. Надмірне накопичення виробничих запасів призводить до уповільнення оборотності капіталу, відволікання фінансових ресурсів із господарського обороту та зростання витрат на їх зберігання. З метою підвищення ефективності використання оборотного капіталу доцільно впровадити сучасні підходи до управління запасами, зокрема систему планування потреб у

матеріальних ресурсах (MRP), використання економічно обґрунтованих норм запасів та постійний моніторинг їх оборотності.

Важливим напрямом удосконалення є також підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Незважаючи на відносно невелику її частку у структурі оборотних активів, дебіторська заборгованість залишається джерелом ризику втрати ліквідності. Для прискорення оборотності коштів підприємству доцільно вдосконалити кредитну політику щодо покупців, встановлювати диференційовані умови комерційного кредитування залежно від платоспроможності контрагентів, використовувати систему знижок за дострокову оплату продукції та посилити контроль за своєчасністю погашення заборгованості.

Особливу увагу слід приділити управлінню грошовими коштами. Проведений аналіз засвідчив значне зростання їх обсягу у структурі оборотних активів. З одного боку, це позитивно впливає на ліквідність підприємства, однак надмірна концентрація коштів на рахунках може свідчити про недостатньо ефективне використання фінансових ресурсів. Для підвищення дохідності доцільно спрямовувати тимчасово вільні кошти на короткострокові фінансові інвестиції, модернізацію виробництва або реалізацію інвестиційних проєктів, які забезпечуватимуть додатковий прибуток у майбутньому.

Важливим інструментом удосконалення управління оборотними активами є впровадження системи бюджетування грошових потоків. Ефективне планування надходжень і витрачання коштів дає змогу забезпечити безперервність виробничо-господарської діяльності, підтримувати належний рівень ліквідності та своєчасно виконувати фінансові зобов'язання перед контрагентами, працівниками, банками та державою. Формування оперативних, місячних, квартальних і річних бюджетів руху грошових коштів дозволяє прогнозувати потребу у фінансових ресурсах, визначати джерела їх покриття та контролювати ефективність використання наявних коштів.

Особливого значення бюджетування набуває в умовах нестабільності зовнішнього середовища, коливань цін на сировину, змін валютних курсів та

зростання фінансових ризиків. Складання прогнозних бюджетів руху грошових коштів дає можливість своєчасно виявляти потенційні касові розриви, оцінювати вплив різних факторів на платоспроможність підприємства та розробляти заходи щодо мінімізації можливих негативних наслідків. За допомогою бюджетування керівництво підприємства може оперативно приймати рішення щодо залучення додаткових фінансових ресурсів, зміни графіків платежів або перерозподілу грошових потоків між окремими напрямками діяльності.

Крім того, впровадження сучасних цифрових технологій у сфері фінансового менеджменту сприятиме підвищенню ефективності управління оборотними активами. Використання спеціалізованих програмних продуктів для автоматизації фінансового планування та контролю дозволяє в режимі реального часу відстежувати рух грошових коштів, контролювати виконання бюджетів, аналізувати відхилення фактичних показників від планових та оперативно реагувати на зміни фінансової ситуації. Автоматизація фінансових процесів також зменшує ризик помилок при обробці інформації, підвищує швидкість прийняття управлінських рішень і сприяє більш раціональному використанню оборотного капіталу.

Не менш важливим напрямом підвищення платоспроможності підприємства є вдосконалення управління поточними зобов'язаннями. Результати проведеного аналізу показали, що значну частку позикового капіталу підприємства формує кредиторська заборгованість. Раціональне управління поточними зобов'язаннями дає можливість використовувати залучені ресурси як додаткове джерело фінансування оборотних активів без необхідності залучення дорогих банківських кредитів.

З метою підвищення ефективності управління кредиторською заборгованістю доцільно запровадити систему постійного моніторингу строків її погашення. Це дозволить уникнути виникнення прострочених зобов'язань, штрафних санкцій та погіршення ділової репутації підприємства. Важливим завданням також є оптимізація графіків розрахунків із

постачальниками та іншими кредиторами з урахуванням фактичних надходжень коштів від реалізації продукції.

Одночасно підприємству доцільно активніше використовувати договірні механізми комерційного кредитування, які передбачають відтермінування платежів за поставлену продукцію або отримані послуги. За умови належного контролю така практика дозволяє зменшити потребу у зовнішньому фінансуванні та підвищити ефективність використання власних оборотних коштів. Водночас необхідно підтримувати баланс між інтересами підприємства та його контрагентів, не допускаючи надмірного накопичення кредиторської заборгованості.

Одним із перспективних заходів удосконалення фінансового менеджменту є оптимізація політики управління позиковим капіталом. Проведений аналіз показав, що у 2025 році підприємство почало використовувати довгострокові банківські кредити, що свідчить про залучення додаткових ресурсів для розвитку діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває забезпечення раціонального співвідношення між власним і позиковим капіталом.

Надмірне використання позикових коштів може призвести до зростання фінансових ризиків, погіршення показників фінансової стійкості та підвищення витрат на обслуговування боргу. Водночас повна відмова від кредитних ресурсів може обмежувати можливості підприємства щодо модернізації виробництва, оновлення основних засобів та розширення обсягів діяльності. Саме тому фінансова політика підприємства повинна бути спрямована на досягнення оптимальної структури капіталу, яка забезпечуватиме одночасно достатній рівень фінансової незалежності та ефективне використання ефекту фінансового левериджу.

Для реалізації цього завдання доцільно регулярно аналізувати вартість залученого капіталу, оцінювати ефективність використання кредитних ресурсів та прогнозувати вплив боргового навантаження на показники ліквідності, платоспроможності й фінансової стійкості підприємства. Такий

підхід дозволить своєчасно коригувати фінансову політику та забезпечувати стабільний розвиток ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у довгостроковій перспективі.

Підвищенню ефективності управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями сприятиме впровадження системи ключових показників ефективності (KPI), які дозволять здійснювати постійний контроль за оборотністю запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів і поточних зобов'язань. Використання таких показників створить умови для оперативного виявлення проблемних аспектів фінансової діяльності та своєчасного прийняття коригувальних управлінських рішень.

Таким чином, основними напрямками удосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є оптимізація запасів, прискорення оборотності дебіторської заборгованості, підвищення ефективності використання грошових коштів, удосконалення управління кредиторською заборгованістю, впровадження бюджетування грошових потоків та сучасних цифрових інструментів фінансового менеджменту. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню ліквідності, підвищенню платоспроможності та забезпеченню стабільного розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання.

3.2. Шляхи забезпечення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»

У сучасних умовах господарювання забезпечення належного рівня платоспроможності та ліквідності є одним із ключових завдань фінансового менеджменту підприємства. Від рівня ліквідності активів та здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання залежить не лише стабільність функціонування підприємства, а й його конкурентоспроможність, інвестиційна привабливість та можливості подальшого розвитку. Для ТДВ

«Чернівецький хімічний завод» питання підтримання оптимального рівня ліквідності є особливо актуальним в умовах нестабільного економічного середовища, інфляційних процесів, змін кон'юнктури ринку та зростання фінансових ризиків.

Проведений аналіз фінансового стану підприємства показав, що упродовж 2023–2025 років товариство характеризувалося високими показниками ліквідності та платоспроможності. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності перебувало в межах від 2,23 до 3,76, коефіцієнта швидкої ліквідності – від 3,01 до 4,77, а коефіцієнта поточної ліквідності – від 6,04 до 8,31. Усі показники значно перевищували нормативні значення, що свідчить про достатній запас фінансової міцності підприємства. Разом з тим надмірно високі значення коефіцієнтів ліквідності можуть свідчити про нераціональне розміщення оборотних активів та наявність резервів для підвищення ефективності їх використання.

Забезпечення належного рівня платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних організаційно-економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління активами, капіталом і грошовими потоками. Впровадження таких заходів дозволить зміцнити фінансову стійкість підприємства, оптимізувати структуру його ресурсів та підвищити здатність своєчасно виконувати поточні й довгострокові зобов'язання. Основні напрями вдосконалення системи управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства наведено в таблиці 3.3.

Одним із найважливіших напрямів забезпечення платоспроможності підприємства є оптимізація структури оборотних активів. Аналіз показав, що значну частку в їх складі займають грошові кошти та запаси. Незважаючи на позитивний вплив значного обсягу грошових ресурсів на ліквідність, їх надмірне накопичення може знижувати загальну ефективність використання капіталу. Тому підприємству доцільно визначити оптимальний залишок коштів, необхідний для здійснення поточних розрахунків, а тимчасово вільні

фінансові ресурси спрямовувати на реалізацію інвестиційних проєктів, модернізацію виробництва або короткострокові фінансові вкладення.

Таблиця 3.1

Основні заходи щодо забезпечення платоспроможності та ліквідності

ТДВ «Чернівецький хімічний завод»

Напрямок удосконалення	Запропоновані заходи	Очікуваний результат
Управління запасами	Оптимізація обсягів виробничих запасів, впровадження системи контролю їх оборотності	Вивільнення оборотних коштів, прискорення оборотності капіталу
Управління дебіторською заборгованістю	Контроль строків погашення заборгованості, надання знижок за дострокову оплату, посилення претензійної роботи	Прискорення надходження коштів, підвищення ліквідності
Управління грошовими коштами	Бюджетування грошових потоків, формування платіжного календаря, прогнозування касових розривів	Забезпечення своєчасного виконання поточних зобов'язань
Управління кредиторською заборгованістю	Оптимізація графіків платежів, використання комерційного кредиту, контроль строків розрахунків	Підтримання платоспроможності без залучення додаткових позик
Оптимізація структури капіталу	Підтримання раціонального співвідношення власного та позикового капіталу	Зниження фінансових ризиків і зміцнення фінансової стійкості
Підвищення прибутковості діяльності	Зниження собівартості продукції, розширення ринків збуту, зростання обсягів реалізації	Збільшення власних фінансових ресурсів та ліквідності
Цифровізація фінансового управління	Впровадження автоматизованих систем фінансового моніторингу та планування	Підвищення оперативності управлінських рішень і контролю за ліквідністю
Управління ризиками	Регулярний моніторинг показників ліквідності та платоспроможності, формування резервів	Мінімізація ризику втрати платоспроможності
Інвестиційна політика	Раціональне використання тимчасово вільних коштів для модернізації виробництва	Підвищення ефективності використання активів та конкурентоспроможності підприємства

Важливим резервом підвищення платоспроможності є прискорення оборотності оборотних активів. Чим швидше активи проходять усі стадії кругообігу та повертаються у грошову форму, тим менша потреба підприємства у додатковому фінансуванні. Для досягнення цієї мети необхідно вдосконалити систему управління запасами шляхом використання сучасних методів планування потреб у сировині та матеріалах, встановлення оптимальних норм запасів і контролю за швидкістю їх обороту. Скорочення надлишкових запасів дозволить вивільнити частину оборотного капіталу та підвищити ліквідність підприємства.

Не менш важливим напрямом є вдосконалення управління дебіторською заборгованістю. Наявність значних обсягів дебіторської заборгованості уповільнює обіг коштів та може негативно впливати на платоспроможність підприємства. Для мінімізації таких ризиків доцільно посилити контроль за фінансовим станом покупців, застосовувати систему рейтингування контрагентів, встановлювати ліміти комерційного кредитування та використовувати механізми стимулювання своєчасної оплати продукції. Ефективним інструментом також може стати надання знижок за дострокову оплату рахунків або застосування штрафних санкцій за порушення платіжної дисципліни.

Одним із ключових заходів підтримання ліквідності є удосконалення системи управління грошовими потоками. Для цього доцільно впровадити систему фінансового планування та бюджетування руху грошових коштів. Формування платіжного календаря дозволить прогнозувати надходження та вибуття коштів, своєчасно виявляти можливі касові розриви та приймати управлінські рішення щодо їх усунення. Регулярний аналіз грошових потоків сприятиме підтриманню стабільного рівня платоспроможності та забезпечить більш ефективне використання фінансових ресурсів.

Значний вплив на ліквідність підприємства має також ефективне управління поточними зобов'язаннями. Аналіз показав, що у структурі позикового капіталу підприємства важливе місце займає кредиторська

заборгованість. Для підтримання фінансової рівноваги необхідно забезпечити оптимальне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю. Перевищення обсягів дебіторської заборгованості над кредиторською може призвести до дефіциту грошових ресурсів, тоді як надмірне накопичення кредиторської заборгованості збільшує ризик втрати фінансової стійкості.

З метою підвищення ліквідності підприємству доцільно здійснювати постійний моніторинг строків погашення поточних зобов'язань та формувати оптимальні графіки платежів. Особливу увагу слід приділяти своєчасності розрахунків із постачальниками, бюджетом, банківськими установами та працівниками підприємства. Це дозволить уникнути штрафних санкцій, зберегти ділову репутацію та забезпечити стабільність фінансово-господарської діяльності.

Важливим напрямом зміцнення платоспроможності є підтримання оптимальної структури капіталу. Результати аналізу показали, що ТДВ «Чернівецький хімічний завод» переважно фінансує свою діяльність за рахунок власного капіталу, що позитивно впливає на фінансову стійкість. Водночас підприємство використовує довгострокові кредитні ресурси для фінансування окремих напрямів діяльності. У зв'язку з цим доцільно постійно контролювати співвідношення власного та позикового капіталу, оцінювати вартість залучених ресурсів і визначати доцільність подальшого кредитування.

Суттєвим фактором забезпечення ліквідності є зростання прибутковості діяльності підприємства. Аналіз фінансових результатів показав позитивну динаміку чистого прибутку, який зріс із 215 тис. грн у 2023 році до 6 926 тис. грн у 2025 році. Подальше збільшення прибутковості дозволить підприємству нарощувати власний оборотний капітал, зменшувати залежність від зовнішніх джерел фінансування та формувати додаткові резерви ліквідності. Для цього необхідно продовжувати роботу щодо зниження виробничих витрат,

підвищення ефективності використання ресурсів та розширення ринків збуту продукції.

Перспективним напрямом підвищення платоспроможності є цифровізація фінансового менеджменту. Впровадження сучасних інформаційних систем управління фінансами дозволить автоматизувати процеси контролю за станом ліквідності, прогнозування грошових потоків, аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості. Використання цифрових технологій забезпечить оперативність отримання фінансової інформації та сприятиме прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень.

Отже, основними шляхами забезпечення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є оптимізація структури оборотних активів, прискорення їх оборотності, удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, впровадження бюджетування грошових потоків, підтримання раціональної структури капіталу, підвищення прибутковості діяльності та використання сучасних цифрових інструментів фінансового менеджменту. Реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності та забезпеченню стабільного розвитку в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Опрацювання наукових джерел дало можливість поглибити розуміння економічної природи платоспроможності та ліквідності як ключових характеристик фінансового стану підприємства. Ліквідність відображає здатність активів трансформуватися у грошову форму для погашення поточних зобов'язань, тоді як платоспроможність характеризує можливість суб'єкта господарювання своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання як у короткостроковому, так і в довгостроковому періоді. Незважаючи на існування різних наукових підходів до трактування зазначених категорій, у сучасній економічній літературі вони розглядаються як взаємопов'язані складові фінансової стійкості та важливі індикатори фінансової безпеки підприємства.

Дослідження методичних підходів до оцінки платоспроможності та ліквідності засвідчило, що найбільш поширеними інструментами аналізу залишаються оцінка структури активів і пасивів, аналіз чистого оборотного капіталу, розрахунок абсолютних та відносних показників ліквідності, аналіз фінансової стійкості й руху грошових коштів. Поєднання зазначених методів забезпечує комплексну характеристику фінансового стану підприємства та створює передумови для своєчасного виявлення можливих ризиків втрати платоспроможності.

Рівень ліквідності та платоспроможності підприємства формується під впливом значної кількості факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Важливу роль відіграють структура активів і капіталу, ефективність управління оборотними активами, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, рівень прибутковості діяльності та якість управління грошовими потоками. Водночас на фінансовий стан підприємства впливають макроекономічні умови, інфляційні процеси, податкова політика держави, доступність кредитних ресурсів, ринкова кон'юнктура та інші зовнішні чинники. Особливого значення в сучасних умовах набувають наслідки

воєнного стану, які істотно підвищують рівень фінансових ризиків для суб'єктів господарювання.

Результати аналізу діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» свідчать про позитивну динаміку розвитку підприємства та достатньо високий рівень його фінансової стійкості. Загальна вартість капіталу у 2025 році досягла 80 257 тис. грн, що на 12,35 % перевищує показник 2023 року. Основним джерелом фінансування діяльності залишаються власні кошти, обсяг яких зріс до 67 278 тис. грн. Домінування власного капіталу в структурі джерел фінансування характеризує підприємство як фінансово незалежний суб'єкт господарювання, здатний забезпечувати стабільність своєї діяльності переважно за рахунок внутрішніх ресурсів.

У структурі власного капіталу переважає нерозподілений прибуток, частка якого протягом досліджуваного періоду перевищувала 96 %. Така ситуація свідчить про високий рівень самофінансування та накопичення внутрішніх фінансових ресурсів. Зростання нерозподіленого прибутку підтверджує результативність господарської діяльності підприємства та його здатність формувати фінансову основу для подальшого розвитку без значної залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Аналіз позикового капіталу показав, що підприємство використовує різні форми залучених ресурсів для забезпечення безперервності господарської діяльності. Поява довгострокових банківських кредитів у структурі зобов'язань у 2025 році свідчить про використання додаткових фінансових можливостей для розвитку виробництва та розширення діяльності. Незважаючи на збільшення обсягу позикових коштів, рівень фінансової залежності залишається незначним, що забезпечує збереження високої фінансової стійкості.

Розраховані показники фінансової стійкості характеризують підприємство як фінансово незалежне та стабільне. Значення коефіцієнта автономії суттєво перевищує нормативний рівень, а коефіцієнт фінансової стабільності впродовж аналізованого періоду підтверджує переважання

власного капіталу над позиковим. Власний оборотний капітал повністю покриває потребу в запасах, що свідчить про абсолютний тип фінансової стійкості та мінімальний ризик втрати платоспроможності.

Дослідження структури активів показало, що основну частину майна підприємства формують оборотні активи, частка яких перевищує 70 % загальної вартості активів. Найбільшу питому вагу займають виробничі запаси та грошові кошти. Позитивною тенденцією є поступове збільшення обсягу грошових коштів, що сприяє підвищенню рівня ліквідності та створює додаткові можливості для своєчасного виконання поточних фінансових зобов'язань.

Оцінка показників ліквідності підтвердила високий рівень платоспроможності підприємства. Усі коефіцієнти ліквідності протягом досліджуваного періоду значно перевищували нормативні значення, що характеризує наявність достатнього обсягу оборотних активів для погашення поточних зобов'язань. Разом із тим надмірно високі значення окремих показників можуть свідчити про недостатньо ефективне використання частини оборотних активів, що актуалізує необхідність удосконалення системи управління ними.

Фінансові результати діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризуються позитивною динамікою. Протягом 2023–2025 років спостерігалось зростання чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку та чистого прибутку. Особливо вагомим є збільшення чистого прибутку з 215 тис. грн до 6 926 тис. грн, що свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності та створення додаткових фінансових можливостей для розвитку підприємства. Позитивні зміни відбулися і в системі показників рентабельності, що підтверджує зростання ефективності використання активів, капіталу та виробничих ресурсів.

Аналіз руху грошових коштів засвідчив покращення стану грошових потоків підприємства. Якщо у 2023 році спостерігався від'ємний чистий рух коштів, то в наступних роках він набув позитивного значення. Зростання

залишку грошових коштів на кінець звітного періоду забезпечує високий рівень абсолютної ліквідності та створює фінансовий резерв для підтримання безперебійної діяльності підприємства.

Проведене дослідження засвідчило, що ТДВ «Чернівецький хімічний завод» характеризується високим рівнем ліквідності та платоспроможності, проте наявність значних обсягів оборотних активів, зокрема грошових коштів і запасів, свідчить про існування резервів підвищення ефективності їх використання. За таких умов першочергового значення набуває не лише підтримання досягнутого рівня фінансової стійкості, а й забезпечення більш раціонального управління ресурсами підприємства з метою підвищення результативності господарської діяльності.

Підвищення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» безпосередньо пов'язане з удосконаленням системи управління оборотними активами. Значна частка запасів у структурі оборотних активів обумовлює необхідність їх постійного моніторингу та оптимізації. Скорочення надлишкових запасів і прискорення їх оборотності сприятиме вивільненню частини фінансових ресурсів із господарського обороту, що позитивно позначиться на швидкості кругообігу капіталу та зменшить потребу в додаткових джерелах фінансування. Раціоналізація процесів постачання, удосконалення планування виробничих потреб та застосування сучасних методів управління запасами створюватимуть передумови для підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

Важливим резервом зміцнення платоспроможності виступає підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Прискорення інкасації дебіторської заборгованості забезпечуватиме швидше повернення коштів у господарський оборот та сприятиме зростанню обсягів високоліквідних активів. Посилення контролю за дотриманням платіжної дисципліни контрагентами, удосконалення умов розрахунків із покупцями та систематичний аналіз структури дебіторської заборгованості дозволять

мінімізувати ризики виникнення прострочених боргів і забезпечити стабільність грошових надходжень.

Особливої уваги потребує вдосконалення управління грошовими потоками підприємства. Аналіз показав, що ТДВ «Чернівецький хімічний завод» має значний обсяг грошових коштів, який забезпечує високий рівень абсолютної ліквідності. Водночас надмірна концентрація коштів на рахунках може свідчити про недостатньо ефективне використання фінансових ресурсів. У зв'язку з цим важливого значення набуває впровадження системи бюджетування грошових потоків, яка дозволить узгодити надходження та витрачання коштів у часі, підвищити якість фінансового планування та забезпечити ефективне управління ліквідністю. Формування платіжного календаря, прогнозування майбутніх грошових потоків і постійний контроль за їх виконанням сприятимуть запобіганню касовим розривам та підтриманню фінансової рівноваги підприємства.

Підвищенню ліквідності сприятиме також удосконалення управління поточними зобов'язаннями. Раціональна організація розрахунків із постачальниками та іншими кредиторами створює можливості для ефективного використання кредиторської заборгованості як джерела фінансування оборотних активів. Оптимізація строків погашення зобов'язань, узгодження графіків платежів із реальними надходженнями коштів та недопущення виникнення простроченої заборгованості забезпечуватимуть підтримання стабільного рівня платоспроможності без залучення надмірних обсягів зовнішнього фінансування.

Вагомим чинником зміцнення ліквідності та платоспроможності залишається забезпечення збалансованої структури капіталу. Незважаючи на домінування власних джерел фінансування у структурі капіталу підприємства, подальший розвиток діяльності потребує постійного контролю за співвідношенням власних і позикових коштів. Збереження високого рівня фінансової незалежності поряд із раціональним використанням кредитних ресурсів дозволить підтримувати фінансову стійкість та водночас

забезпечувати необхідні умови для розширення виробництва і реалізації інвестиційних проєктів.

Суттєве значення для забезпечення платоспроможності має подальше нарощування фінансових результатів діяльності підприємства. Зростання чистого прибутку формує додаткові внутрішні джерела фінансування, сприяє збільшенню власного оборотного капіталу та знижує залежність від зовнішніх джерел залучення коштів. Підвищення ефективності виробництва, скорочення витрат, модернізація технологічних процесів та розширення ринків збуту продукції створюватимуть умови для зміцнення фінансового потенціалу підприємства та підвищення його платоспроможності в довгостроковій перспективі.

Важливою складовою удосконалення системи управління ліквідністю є цифровізація фінансових процесів. Використання сучасних інформаційних систем для моніторингу фінансових показників, управління грошовими потоками, аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості дозволить підвищити оперативність прийняття управлінських рішень і забезпечить більш ефективний контроль за фінансовим станом підприємства. Автоматизація фінансового планування сприятиме підвищенню точності прогнозування та своєчасному реагуванню на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів створить умови для більш ефективного використання оборотного капіталу, прискорення його оборотності, оптимізації структури активів і зобов'язань, підвищення результативності фінансового менеджменту та подальшого зміцнення платоспроможності й ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод». Це забезпечить збереження фінансової стійкості підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та формування надійної основи для стабільного розвитку в умовах сучасних економічних викликів.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька, О.М. Губарик. Дніпро: Пороги, 2022. 228 с.
2. Бланк І. А. Управління фінансовими ризиками підприємства. Київ: Ніка-Центр, 2020. 512 с.
3. Бечко П., Непочатенко О., Гузар Б. та ін. Фінансовий менеджмент: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
4. Бондаренко Л., Микуш П. Стан та проблеми ліквідності торговельних підприємств України під час війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61.
5. Даник Д.П. Платоспроможність та ліквідність підприємства: сутність та необхідність управління в сучасних умовах. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених*, 15 листопада 2023 року. К: КНЕУ, 2023. С. 87-90.
6. Дмитровська В. С., Костенко Ю.О., Васильєва Н.Б. Управління ліквідністю підприємства: сучасні підходи та стратегії. *Академічні візії*. 2025. Випуск 40. DOI:<https://doi.org/10.5281/zenodo.15090594>
7. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2023. 238 с.
8. Кисельов І. Система показників платоспроможності та ліквідності, їх взаємозв'язок з фінансовою стійкістю. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-75-41.
9. Косова Т.Д. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2023 р. 440 с.
10. Гриліцька А., Харченко А. Вплив грошових потоків на ліквідність та платоспроможність підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-72-133.

- 11.Горулько Л. І. Сучасні аспекти аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Актуальні питання сучасної економічної науки : зб. матеріалів VII всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Полтава, 15 трав. 2024 р.) / наук. керівник Ю. М. Тютюнник. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 171-173. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17291>
- 12.Костенко Ю. О., Ковтун В. О., Гірман Л. М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та організація управління.* 2023. № 4. С. 322–326. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2023/No4/37.pdf>
- 13.Костенко, Ю., Короленко, О., & Гузь, М. (2022). Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (43). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
- 14.Кисельов, І. (2025). Система показників платоспроможності та ліквідності, їх взаємозв'язок з фінансовою стійкістю. *Економіка та суспільство*, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-41>
- 15.Левкович О. В., Воробйова А. О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка.* 2022. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/78.pdf
- 16.Лопатовська О., Гаєвська О. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2022. № 1. С. 118–123. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-19>
- 17.Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2022. 310(5(1), 221-228.[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36)
- 18.Люта О. В., Пігуль Н. Г, Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка».* 2019. № 4. С. 14-23.

- URL: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/20/2-14-23.pdf>
- 19.Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
 - 20.Марусяк Н.Л. Фінансовий аналіз. Фінанси та фінансове посередництво : підручник у трьох томах. Том 3 / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 204 с. С.155-203.С.101-154.
 - 21.Марусяк Н. Л. Фінансові ризики та їх вплив на фінансовий стан підприємства. *Ефективна економіка*, 2024, №1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.39>
 - 22.Мельник Т. М., Гутник І. В. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 4. С. 105–111. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-4_0-pages-105_111.pdf
 - 23.Мулик, Т., Гуцаленко, Л., & Мулик, Я. (2024). Розвиток системи обліково-аналітичного забезпечення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*, (62). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-148>
 - 24.Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1379/1330> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>
 - 25.Мулик Т. Організація аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022. №. 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442/1387> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-3>
 - 26.Мулик Т.О. Антикризова діагностика в контексті управління підприємств. *Economic Synergy*. 2023. Вип. 1(7). С. 220–245. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-1-17>

- 27.Мулик Я.І. Ліквідність підприємств як елемент управління фінансовою безпекою: методичне та інформаційне забезпечення. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4 (20). С. 42-52.
- 28.Мулик Я. Розвиток організаційно-методичних аспектів аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-26>.
- 29.Нікольчук, Ю., Лопатовська, О., & Пономарьова, К. (2023). Архітектура механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Трансформаційна економіка*, (2 (02), 38-44. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-7>
- 30.Ситник, О.О. 2024. Методи оцінки кредитоспроможності підприємства. *Economic Synergy*. 4 (Dec. 2024), 269–285. DOI:<https://doi.org/10.53920/ES-2024-4-20>.
- 31.Степаненко О., Туровська А. Аналіз руху грошових потоків підприємства, їх вплив на господарську діяльність. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 74. С. 148–155.
- 32.Степаненко О. Властивості грошових потоків та ризику їх впливу на фінансову стабільність підприємства. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2024. С. 97–107.
- 33.Томчук О. Аналіз платіжної спроможності підприємства та відображення її в обліку: сутність, класифікація, оцінка. *Економіка та суспільство*, 2023, (51). [tps://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-16](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-16)
- 34.Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с.
- 35.Фінансовий аналіз : навч. посібник / уклад.: Н. Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
- 36.Фінансовий аналіз : навч. посіб. / І. П. Ткаченко, С. А. Фрунза, Т. Ф.

- Штець. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 346 с.
- 37.Фінансовий аналіз : навчальний посібник / А. І. Склабінська, С. А. Дrajниця, Л. Д. Федорук ; за загальною ред. д. е. н., проф. М. П. Войнаренка. Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 342 с.
- 38.Фінансовий аналіз : навч. посібник / Р. Б. Сокольська, В. Д. Зелікман, Т. В. Акімова та ін. Харків : Видавництво Іванченка І.С. 2024. 151 с.
- 39.Чеченєва М. Управління фінансовою стійкістю та платоспроможністю підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. № 54. С. 1–7.
URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1758>
- 40.Шуміло О. С., Курочка А. С. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. *БІЗНЕС ІНФОРМ* 2023. № 4. С.105-111. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-4-105-111>
- 41.Якименко-Терещенко, Н., Жадан, Т., Лакалін, С., & Знайченко, В. (2021). Теоретичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*, (4), 52–59.
<https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.4.52>

Анотація

Демцун В. Р. Платоспроможність та ліквідність підприємства: сучасні підходи до оцінки та шляхи підвищення. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 - Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2026. 65 с.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади платоспроможності та ліквідності підприємства, розкрито їх економічну сутність. Узагальнено сучасні методичні підходи до оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства, а також охарактеризовано основні фактори, що впливають на їх рівень в умовах сучасного економічного середовища. Проведено аналіз платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», визначено тенденції зміни основних фінансових показників і здійснено оцінку їх впливу на фінансовий стан підприємства. Запропоновано напрями підвищення платоспроможності та ліквідності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», обґрунтовано заходи щодо оптимізації дебіторської і кредиторської заборгованості, впровадження сучасних інструментів фінансового планування.

Ключові слова: платоспроможність, ліквідність, оборотні активи, поточні зобов'язання, фінансовий стан, грошові потоки, фінансові результати.

Summary

Demtsun Valentyn. Solvency and liquidity of the enterprise: modern approaches to assessment and ways to improve. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 - Finance, banking, insurance and stock market. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 65 с.

The qualification work explores the theoretical principles of solvency and liquidity of the enterprise, reveals their economic essence. Modern methodological approaches to assessing the solvency and liquidity of the enterprise are summarized, and the main factors affecting their level in the modern economic environment are characterized. An analysis of the solvency and liquidity of the ALC «Chernivtsi Chemical Plant» is carried out, trends in changes in the main financial indicators are determined and their impact on the financial condition of the enterprise is assessed. Directions for increasing the solvency and liquidity of the ALC «Chernivtsi Chemical Plant» are proposed, measures to optimize receivables and payables, and the introduction of modern financial planning tools are substantiated.

Keywords: solvency, liquidity, current assets, current liabilities, financial condition, cash flows, financial results.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Валентин ДЕМЦУН